

Mottagare

Kommunstyrelsen i följande kommuner:

Härnösand, Kramfors, Sollefteå,
Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsvik.

Avsändare

Vattenmyndigheten i Bottenhavets vattendistrikt

Kommunernas genomförande av Åtgärdsprogrammet för vatten 2022–2027: Västernorrlands län.

I slutet på 2023 skickade Vattenmyndigheten ut enkäter till samtliga kommuner i distriktet, syftet var för kommunerna att återrapportera hur åtgärds genomförandet går utifrån *Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027*. I denna skrivelse har Vattenmyndigheten sammanställt resultaten av svaren från kommunerna i Västernorrlands län. En fördjupning för respektive kommun finns längre ner i dokumentet, se innehållsförteckning på sida 9. I fördjupningen återges även status för yt- och grundvattenförekomsterna i varje kommun. Slutligen inkluderas figurer och bilder som påvisar åtgärdsbehov, kommunens självskattning av åtgärds genomförandet och önskemål för vägen framåt.

Åtgärdsprogrammet för vatten 2022 – 2027 syftar till att uppnå *god ekologisk status* i alla naturliga vatten och *god ekologisk potential* i modifierade och konstgjorda vatten senast 2027, med undantag för de mindre stränga krav som kan ha fastställts för enskilda vatten. För att följa upp arbetet med åtgärderna har kommunerna i hela Sverige rapporterat till vattenmyndigheterna hur det går med åtgärdsarbetet, i form av enkätsvar med självskattningar. Kommunerna har ett lagstadgat ansvar för att genomföra alla sina åtgärder i *Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027* på ett sådant sätt att det, inom ramen för vad kommunen kan påverka, leder till att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs i tid.

Medskick från Vattenmyndigheten

Vattenmyndighetens budskap utifrån resultatet i enkätsvaren är att det är brådskande att skapa förutsättningar för ett snabbare åtgärds genomförande om vi ska kunna nå målen för vattenförvaltningen, och därmed Sveriges åtaganden enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Efter 2027 finns det mycket små möjligheter att förlänga tidsfristerna för att uppnå god vattenstatus i distriktets vattenförekomster.

- De åtgärder som behöver genomföras för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten behöver utföras före utgången av år 2027. Efter 2027 minskar nämligen möjligheterna att sätta undantag (vid normsättning) i form av tidsfrister för att uppnå god vattenstatus.
- Vattenmyndigheten konstaterar att kommunerna i Västernorrlands län behöver utveckla och prioritera arbetet med genomförandet av åtgärdsprogrammet för att de åtgärder som behövs ska bli genomförda i tid.
- Kommunernas miljödata för vatten är viktiga underlag för vattenmyndighetens arbete, det är därför avgörande att varje kommun skickar in data till våra nationella datavärdar SLU, SGU och SMHI. Behöver ni mer information om hanteringen - ta kontakt med Beredningssekretariatet på länsstyrelsen.
- Ta gärna inspiration av andra kommuner i länet; det finns flera exempel där vattenfrågorna hanteras på ett förvaltningsövergripande sätt. Det kan också finnas fördelar med att samarbeta med andra kommuner som påverkar eller påverkas av samma avrinningsområden.
- *Förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande (åtgärd 1)* är en förutsättning för inkludering av miljö kvalitetsnormen för vatten i kommunens åtgärder. Åtgärden ska vara påbörjad senast tre år från det att åtgärdsprogrammet inrättades, vilket innebär senast september 2025.

Bakgrund och behov av åtgärder

I Bottenhavets vattendistrikt ingår hela eller delar av 7 län och 52 kommuner. Hela Västernorrlands län, och därmed samtliga kommuner i länet, ingår i vattendistriktet och omfattar i nuläget sammanlagt 2350 yt- och grundvattenförekomster.

Vattenförekomsterna i länet utgörs av 748 sjöar, 1296 vattendrag, 53 kustvatten, 1 utsjövatten och 252 grundvatten. Av dessa är 105 vattenförekomster kraftigt modifierade, övriga är naturliga. Notera att miljö kvalitet i utsjövatten omfattas av Havsmiljö direktivet och regleras av Havs- och vattenmyndigheten. Miljö kvalitetsnormer i samtliga sötvattenförekomster och i kustvattnen beslutas och regleras av Vattenmyndigheten.

Det kan konstateras att ett stort antal vattenförekomster i Västernorrlands län har sämre än god vattenstatus, och därmed finns det en risk att beslutade miljö kvalitetsnormer inte uppnås till år 2027 (se tabell 1 och tabell 2). Mot den bakgrunden konstaterar Vattenmyndigheten att det återstår ett relativt omfattande åtgärdsarbete för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas i Västernorrlands län.

	Ekologisk status/potential			Kemisk status	
	Hög	God	Sämlre än god	God	Uppnår ej god
Sjöar	4	199	545	0	748
Vattendrag	6	148	1142	0	1296
Kustvatten	2	23	28	0	53
Utsjövatten*	-	-	-	0	1
Summa	12	370	1715	0	2098
Totalt antal ytvattenförekomster	2098			2098	

Tabell 1. Statusen för ytvattenförekomsterna, hämtat från [områdesstatistik i VISS för Västernorrlands län](#).

*Miljö kvalitetsnormen är ej klassad för utsjövatten.

	Kvantitativ status	Kemisk status	
	God	God	Otillfredsställande
Grundvatten	252	248	4
Totalt antal grundvattenförekomster	252	252	

Tabell 2. Statusen för grundvattenförekomsterna, hämtat från [områdesstatistik i VISS för Västernorrlands län](#).

År 2027, tidpunkt då miljö kvalitetsnormerna ska följas

Vattendirektivets utgångspunkt var att god vattenstatus skulle uppnås i alla vattenförekomster till år 2015. Med stöd av undantagsbestämmelser har det varit möjligt att skjuta fram måluppfyllelsen, som längst till år 2027. Efter 2027 kommer endast vara möjligt med en tidsfrist för att nå god vattenstatus till en senare tidpunkt om alla åtgärder som behövs är genomförda, där det krävs en viss tid för naturlig återhämtning i vattenförekomsten. Efter 2027 minskar alltså möjligheterna drastiskt att sätta undantag i form av tidsfrister. Det betyder att de åtgärder som krävs för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten behöver utföras före år 2027. Det inkluderar även de administrativa åtgärderna i *Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027*, eftersom det är de åtgärderna som ska leda till att det genomförs faktiska förbättringsåtgärder i miljön.

Resurser för åtgärds genomförandet

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten är juridiskt bindande att genomföra. Det finns en rad önskemål för vad som behövs hos kommuner i landet för att öka genomförandet av åtgärdsprogrammet, dessa redovisas för svarande kommuner i bilaga B. Av kapitel 3.5 i åtgärdsprogrammen framgår det tydligt att åtgärdsmyndigheternas och kommunernas finansiering av de administrativa åtgärderna sker inom ramen för ordinarie budgetprocess. Ansvarsfördelningen i svensk vattenförvaltning utgår alltså från att varje kommun ansvarar för att säkerställa att de nödvändiga åtgärderna inom kommunens verksamhet genomförs inom de budgetramar som finns. Det finns idag inget särskilt system för att tillföra kommunerna resurser för detta, utan det är upp till kommunerna att prioritera

verksamheten på ett sådant sätt att åtgärderna enligt åtgärdsprogrammet kan genomföras.

Enkät svar från kommunerna i Västernorrland län

Flertalet kommuner i länet har inkommit med självutvärderande svar om genomförandet av åtgärdsprogrammet, det vattenmyndigheten kallar återrapporering (ÅR). Sammanställning av enkät svaren ger en översikt av åtgärdsgenomförandet i landets alla kommuner, mer om detta går att läsa på [denna länk](#) – där ni finner svar från kommuner i hela Sverige.

En sammanställning av återrapporeringen till Vattenmyndigheten för kommunerna i Västernorrlands län illustreras i **tabell 3** och ger en översikt av åtgärdsgenomförandet. Figuren baseras på frågan ”På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet för – åtgärden X?”. Svarsalternativet var en skala på 1 till 5, där 1 var ”åtgärden har inte utförts”, 2 anges för ”åtgärden har utförts till mindre del”, 3 för ”åtgärden har delvis utförts” eller 4 då ”åtgärden har utförts till stor del” och slutligen 5 för ”åtgärden har utförts fullt ut”. Till detta fanns även en motiveringsruta för svar i fritext.

I jämförelse med övriga kommuner i Bottenhavets vattendistrikt ligger två av Västernorrlands läns sju kommuner i framkant: Härnösand och Sundsvall. Medelvärdet för kommuner i Bottenhavets vattendistrikt är 3,3 och för landets kommuner 3,1.

Åtgärd i Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027		1	2a	2b	2c	3a	3b	3c	3d	4	5	6
Kommun	Medelvärde	Förvaltnings-övergripande planering	Tillsyn Miljöfarlig verksamhet	Tillsyn Förerenade områden	Tillsyn Jordbruk o annan verksamhet	Skydd dricksvatten-täkter	Översyn vattenskydd före (1998:808) MB	Systematisk tillsyn vattenskyddsområden	Tillsyn tillståndspliktiga vattentäkter	Fysisk planering (PBL) inkl. MKN och samordning	VA-plan inklusive dagvatten	Dioxiner småskalig förbränning
Härnösand	3,53	3	3	3	2	3	3	4	3	4	4	4
Sundsvall	3,47	3	4	3	3	4	4	3	3	4	4	3
Sollefteå	3,25	3	4	4	4	2	2	2	4	3	3	4
Örnsköldsvik	1,79	-	2	2	2	3	3	1	1	3	2	2
Kramfors	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Timrå	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ånge	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medelvärde per åtgärd (7 kommuner)		1,3	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7	1,4	1,6	2,0	1,9	1,9
Medelvärde per åtgärd * (svarande kommuner)		2,3	3,3	3,0	2,8	3,0	3,0	2,5	2,8	3,5	3,3	3,3

Tabell 3: Västernorrlands läns kommuner och senaste självskattningen i förhållande till åtgärd i Åtgärdsprogrammet 2022–2027. Självskattningen utgår från följande skala: 1 - åtgärden har inte utförts; 2 – åtgärden har utförts till mindre del; 3 – åtgärden har delvis utförts; 4 – åtgärden har utförts till stor del; 5 – åtgärden har utförts fullt ut. Se Sveriges kommuners enkät svar: [Pressmeddelande kommunernas återrapporering](#). * Medelvärdet är beräknat på de 4 kommuner som har svarat. (Vid streck i tabellen finns ingen information lämnad).

Medelvärden över 3 men under 4 tolkar vi som ett mer än delvis genomförande av åtgärdsprogrammet utifrån den femgradiga skalan. Örnsköldsviks kommun har ett medelvärde mellan 1 och 2, vilket vi tolkar som att man endast till mindre del utför åtgärderna i åtgärdsprogrammet. Tre av kommunerna; Kramfors, Timrå och Ånge har inte svarat på enkäten. Om vi utvärderar självskattningen på länsnivå, och utgår från de kommuner som har svarat, så har kommunerna prioriterat enligt följande:

Följande åtgärder är mer än delvis utförda:

- Fysisk planering enl. PBL (åtg. 4): medelvärde 3,5.
- Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (åtg. 2.a): medelvärde 3,3
- VA-planering inkl. dagvatten (åtg. 5): medelvärde 3,3.
- Dioxiner i småskalig förbränning (åtg. 6): medelvärde 3,3

Följande åtgärder är delvis utförda:

- Tillsyn av förorenade områden (åtg. 2b): medelvärde 3,0
- Skydd av vattentäkter (åtg. 3a): medelvärde 3,0
- Översyn av vattenskyddsområden inrättade för MB (åtg. 3b): medelvärde 3,0

Följande åtgärder är ej påbörjade eller endast till mindre del utförda:

- Tillsyn av jordbruk o annan verksamhet (åtg. 2c): medelvärde 2,8
- Tillsyn av tillståndspliktiga vattentäkter (åtg. 3d): medelvärde 2,8
- Systematisk tillsyn av vattenskyddsområden (åtg. 3c): medelvärde 2,5
- Förvaltningsövergripande planering (åtg.1): medelvärde 2,3

Varje kommun behöver analysera vad som krävs för att uppnå högre åtgärdsgenomförande. Vattenmyndigheten uppmanar även kommunerna till dialog med Länsstyrelsen Västernorrland, så att behoven av stöd klargörs och ansvarsområdena tydliggörs. Det förvaltningsövergripande arbetssättet som åtgärd 1 innebär (för både kommuner och länsstyrelser) ska även leda till förbättrade dialoger. Det är både dialog inom kommunen, med grannkommuner i av- och tillrinningsområden samt erfarenhetsbyte. Dialog med länsstyrelsen som har helhetssyn är en viktig nyckel för att identifiera vad som behövs för att uppnå ett högre åtgärdsgenomförande. Sist, men inte minst behöver det identifieras vilka ytterligare medel/resurser som behöver äskas inom olika förvaltningar för att kunna genomföra åtgärderna.

Verktyg att använda vidare i arbetet på kommunal nivå

- De fem vattenmyndigheterna har gemensamt tagit fram underlag som kan hjälpa handläggningen inom olika områden. Se gärna våra [Digitala åtgärdsunderlag](#).
- Läs om hur Sveriges andra kommuner arbetat med *Åtgärdsprogram för vatten 2022 - 2027*: https://www.vattenmyndigheterna.se/kommunernas_atterrapportering
- De fem vattenmyndigheterna har tagit fram en sammanställning av riskbedömningar för de vatten som inte når god status till 2027 gällande

övergödning, miljögifter och fysisk påverkan. Här finns också information om åtgärder för vattenskydd. Materialet presenteras per kommun (eller länsstyrelse) i tabellform. Ni kan läsa mer om tabellen och ladda ner den här: [Planeringsunderlag i Excel](#).

- Vattenmyndigheterna har tagit fram ett kartunderlag gällande *åtgärder mot övergödning* för att underlätta prioriteringen av övergödningens åtgärder. Detta underlag går också att ladda ner. Se [Övergödningsskartan](#).
- Handbok för att komma igång med förvaltningsövergripande vattenplanering: [Lärdomar och resultat Uppstart - för dig som vill komma igång med strategisk kommunal vattenplanering - LIFE IP Rich Waters](#)
- För ett stort antal vattenförekomster i Sverige så saknas delar av det dataunderlag som behövs, alternativt sker påverkan från ännu inte identifierade källor. Då behövs det ytterligare undersökningar och mer övervakning för att kunna göra rätt riskbedömningar. Alla aktörer uppmanas att delge sina data till de centrala datavärdarna SLU, SGU och SMHI. Se [Övervakning av vatten | Vattenmyndigheterna](#)

Kommunspecifik återkoppling på genomförandet

Efter bilagorna följer en återkoppling per kommun. Ta gärna del av andra kommuners kommentarer och självskattningar. Fundera gärna hur ni tillsammans kan förbättra åtgärdsarbetet, utifrån ett av- och tillrinningsområdesperspektiv.

Studera också hur åtgärderna hjälper er att genomföra både nationella miljökvalitetsmål och globala hållbarhetsmål. Vilka mål som berörs beskrivs i slutet av varje åtgärdskapitel i [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Figur 1: Bilden beskriver hur kommunernas åtgärd 1 (*Förvaltningsövergripande planering för Åtgärdsprogrammets genomförande*) är en förutsättning för att lyckas med övriga åtgärder 2-6. Se s.199-202 i [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Bilaga A – Kommunernas åtgärder

Kommunernas lagstadgade åtgärder i Åtgärdsprogram för vatten 2022 – 2027, se s.199-223 i [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna.](#)

Nr	KOMMUNERNAS ÅTGÄRDER I AP 2022 - 2027
1	<p>Förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande</p> <p>Fokus så att beslutade miljökvalitetsnormer (MKN) i kommunens grund- och ytvattenförekomster kan inkluderas, följas och åtgärdas via</p> <p>1a) tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet</p> <p>1b) översikts- och detaljplaner</p> <p>1c) VA-plan för dricksvatten, spillvatten och dagvatten</p> <p>1d) plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat</p> <p>1e) plan för samverkan med berörda kommuner inom kommunens av- och tillrinningsområden</p>
2	<p>Miljötillsyn och prövning</p> <p>Särskilt prioritera:</p> <p>2a) tillsyn av miljöfarliga verksamheter enligt miljöbalken (1988:808) (MB) 9 kap.</p> <p>2b) tillsyn av förorenade områden enligt MB 10 kap.</p> <p>2c) Särskilt prioritera översyn av jordbruk och annan verksamhet enligt MB 12 kap</p>
3	<p>Dricksvattenskydd</p> <p>Säkerställa ett långsiktigt skydd för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning genom att</p> <p>3a) anordna erforderligt skydd för allmänna och enskilda dricksvattentäkter, (>50pers alt 50 personer vattenuttag >10 m³ per dygn).</p> <p>3b) göra översyn av vattenskyddsområden inrättade före (1988:808) MB</p> <p>3c) bedriva systematisk och regelbunden tillsyn över vattenskyddsområden.</p> <p>3d) utöva tillsyn över de vattentäkter som kommunen eventuellt har tillståndsplikt för.</p>
4	<p>Fysisk planering enligt plan och bygglagen</p> <p>4a) säkerställa att Miljökvalitetsnormerna för vatten (MKN) beaktas</p> <p>4b) tillgodose att översiktsplanen tar hänsyn till och samordnas med aktuella planeringsunderlag.</p>
5	<p>VA-plan inklusive dagvatten</p> <p>Upprätta eller revidera plan för dricksvatten, spillvatten och dagvatten så att MKN ska kunna följas.</p>
6	<p>Dioxiner från småskalig förbränning</p> <p>Minska utsläppen från dioxiner/dioxinlika föreningar</p>

Bilaga B – Kommunernas önskemål

Kommunernas önskemål för att kunna genomföra *Åtgärdsprogram för vatten 2022 – 2027*. Källa: Bearbetade data från kommunernas återrapportering kvartal 1 2024: [Pressmeddelande: Tar din kommun väl hand om sina vatten? | Vattenmyndigheterna.](#) (Notera att endast fyra av sju kommuner har svarat på enkäten; i tabellen nedan motsvarar 100 procent alltså fyra kommuner och inte samtliga kommuner i länet.)

KOMMUNERNAS ÅTGÄRDER I <i>Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027</i>	Förvaltn. Övergr.	Tillsyn	Dricks-vatten	PBL	VA-plan	Dioxiner
VÄSTERNORRLANDS KOMMUNER 2024 önskemål per åtgärd	1	2	3	4	5	6
Mer resurser	50%		50%	25%	25%	50%
Mer resurser - Högre prioritering inom det statliga budgetanslaget		25%				
Ökade informationsinsatser / interna utbildningstillfällen	50%	25%	50%		50%	25%
Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet	100%	25%	50%		25%	50%
Fler / förbättrade vägledning	50%	75%	50%		75%	75%
Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen	50%	25%	25%	50%	50%	25%
Kunskap om hur VISS o digitala kartunderlag kan användas.				100%		
Ökad kunskap om MKN i översiktsplanering				50%		
Ökad kunskap om hantering av MKN i detaljplaneringen				75%		
Ökad vägledning från länsstyrelse/er (VM)				75%		
Ökad vägledning från Boverket				50%		
Ökad vägledning från Naturvårdsverket (dagvatten)				25%		
Annat (FRITEXT)	25%	25%	25%	25%	50%	0%

Kommunöversikt Västernorrlands län

Kommunernas genomförande av Åtgärdsprogrammet för vatten

2022–2027: Västernorrlands län.	1
Medskick från Vattenmyndigheten	2
Bakgrund och behov av åtgärder	2
År 2027, tidpunkt då miljö kvalitetsnormerna ska följas.....	3
Resurser för åtgärds genomförandet.....	3
Enkät svar från kommunerna i Västernorrland län	4
Verktyg att använda vidare i arbetet på kommunal nivå.....	5
Kommunspecifik återkoppling på genomförandet.....	6
Bilaga A – Kommunernas åtgärder	7
Bilaga B – Kommunernas önskemål	8
Kommunöversikt Västernorrlands län	11
Härnösand	11
Behov per vattenkategori i kommunen.....	11
Härnösands kommuns enkät svar 2024-03-28	13
Härnösands kommuns självskattning av genomförda åtgärder 2022 - 2023	13
Behov för ökat genomförande av åtgärdsprogrammet fram till 2027	14
Vattenmyndighetens återkoppling på Härnösands kommuns enkät svar ..	15
Tack för er medverkan!	15
Kramfors	16
Behov per vattenkategori i kommunen.....	16
Vattenmyndighetens sammanfattning och kommentar	18
Vi ser fram emot er medverkan 2025!	18
Sollefteå	19
Behov per vattenkategori i kommunen.....	19
Sollefteås kommuns enkät svar 2024-01-23	20
Sollefteås kommuns självskattning av genomförda åtgärder 2022 - 2023 ..	20
Behov för ökat genomförande av åtgärdsprogrammet fram till 2027	21
Vattenmyndighetens återkoppling på Sollefteås kommuns enkät svar ..	22
Tack för er medverkan!	23
Sundsvall.....	24
Behov per vattenkategori i kommunen.....	24
Sundsvalls kommuns enkät svar 2024-03-20.....	26
Sundsvalls kommuns självskattning av genomförda åtgärder 2022 - 2023 ..	26
Behov för ökat genomförande av åtgärdsprogrammet fram till 2027	27
Vattenmyndighetens återkoppling på Sundsvalls kommuns enkät svar ..	28
Tack för er medverkan!	28
Timrå.....	29
Behov per vattenkategori i kommunen.....	29
Vattenmyndighetens sammanfattning och kommentar	31
Vi ser fram emot er medverkan 2025!	31
Ånge	32
Behov per vattenkategori i kommunen.....	32
Vattenmyndighetens sammanfattning och kommentar	33

Vi ser fram emot er medverkan 2025!	33
Örnsköldsvik	35
Behov per vattenkategori i kommunen.....	35
Örnsköldsviks kommuns enkätsvar 2024-03-28	37
Örnsköldsviks kommuns självskattning av genomförda åtgärder 2022 - 2023	37
Behov för ökat genomförande av åtgärdsprogrammet fram till 2027	38
Vattenmyndighetens återkoppling på Örnsköldsviks kommuns enkätsvar	39
Tack för er medverkan!	39

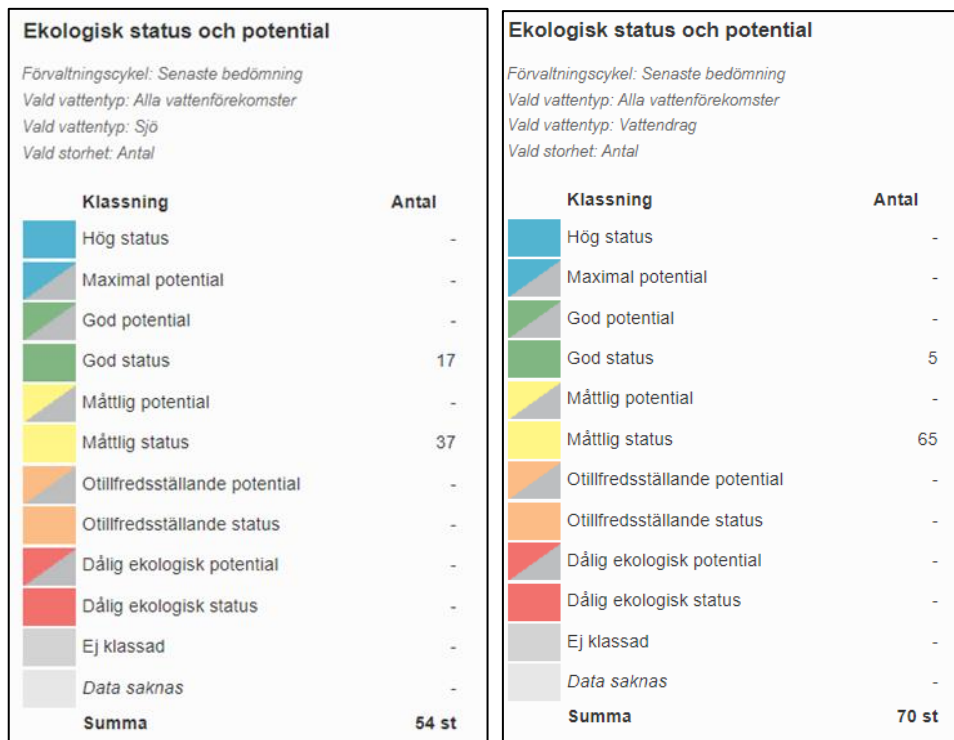
Kommunöversikt Västernorrlands län

Härnösand

Behov per vattenkategori i kommunen

Statistiken nedan är utdrag från områdesstatistiken i VISS, uppdaterad vid åtgärdsprogrammets fastställande 2022. Härnösands kommun har 54 sjöar, 70 vattendrag, 9 kustvatten och 11 grundvatten som är vattenförekomster. Av kommunens 133 ytvattenförekomster ska huvuddelen uppnå miljö kvalitetsnormen *god ekologisk status* senast år 2027, men för några gäller längre tidsfrister.

Av Härnösands kommuns 54 sjöar, så klassades 69 % (37 sjöar) under miljö kvalitetsnormen och hade *måttlig ekologisk status*, se **figur 1a**. För de 70 vattendragen såg situationen sämre ut, 93 % av vattendragen låg under miljö kvalitetsnormen *god ekologisk status*, se **figur 1b**.

Figur 1a och 1b. Ekologisk status för alla sjöar (a) och alla vattendrag (b), se [områdesstatistik i VISS för Härnösands kommun](#).

Av Härnösands 9 kustvatten hade 44 % (4 kustvatten) en status sämre än god, se **figur 1c**. I VISS områdesstatistik för Härnösands kommun kan man läsa att samtliga 133 ytvattenförekomster (dvs 100 % av sjöar, vattendrag och kustvatten) *ej uppnådde god kemisk status* 2022, se **figur 1d**. Detta är gemensamt för de flesta svenska kommuner. Två kända orsaker är historiska utsläpp från svensk och internationell industri och förbränning. Både det behovsinitierade och det förebyggande åtgärdsarbetet är därför viktigt för att inte belasta ytvatten än mer.

Det finns en naturlig fördröjning innan påverkan på ytvatten när grundvattenförekomsterna, och det sker även en naturlig rening genom nedbrytning och fastläggning av föroreningar i mark. I Härnösands kommun finns det 11 grundvattenförekomster och alla dessa uppnådde både *god kvantitativ status* och *god kemisk status* år 2022. Se **figur 1d** samt mer information i VISS.

Figur 1c och 1d. Ekologisk status för kust (**c**) och kemisk status för alla vattenförekomster (**d**), se [områdesstatistik i VISS för Härnösands kommun](#).

Notera att statistiken för kemisk ytvattenstatus också omfattar en utsjövattenförekomst. Frågor om miljö kvaliteten i utsjövatten omfattas av arbetet enligt havsmiljöförordningen och regleras av Havs- och vattenmyndigheten. Miljö kvalitetsnormer i samtliga sötvattenförekomster samt i kustvatten beslutas och regleras av Vattenmyndigheten.

I databasen [Digitala åtgärdsunderlag | Vattenmyndigheterna](#) framgår det att 17 % av de 145 vattenförekomsterna i Härnösands kommun delas med grannkommuner. Den *förvaltningsövergripande planeringen för åtgärdsprogrammets genomförande* (åtgärd 1) är en grundförutsättning för kommunernas vattenförvaltningsarbete. Åtgärden ska bedrivas i samverkan med berörda ur ett av- och tillrinningsområdesperspektiv och inkludera miljö kvalitetsnormen för vatten i följande planer:

- 1a) tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet
- 1b) översikts- och detaljplaner
- 1c) dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan)
- 1d) plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat
- 1e) plan för samverkan med berörda kommuner inom kommunens av- och tillrinningsområden

Åtgärd 1 ska vara påbörjad senast i september 2025, se bilaga A och [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Härnösands kommuns enkätsvar 2024-03-28

Härnösands kommuns självskattning av genomförda åtgärder 2022 – 2023

I **tabell 1** finns en sammanställning av Härnösands kommuns egen bedömning av hur det går med genomförandet av Åtgärdsprogrammet för vatten 2022–2027. I jämförelse med de övriga kommunerna i Västernorrlands län, så ligger Härnösands kommun främst. Medelvärdet för Västernorrland är 3,3, för distriktet är 2,5 och för landet 3,1. Härnösands medelvärde i självskattningen är 3,53 vilket indikerar att åtgärdsprogrammet *utförts mer än delvis*. Enligt självskattningen har ingen av åtgärderna utförts fullt ut men alla åtgärder har påbörjats vilket är mycket bra tre år in i förvaltningscykeln.

Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027		1	2a	2b	2c	3a	3b	3c	3d	4	5	6
Kommun	Medelvärde	Förvaltningsövergripande planering	Tillsyn Miljöfarlig verksamhet	Tillsyn Förenade områden	Tillsyn Jordbruk o annan verksamhet	Skydd dricksvattentäkter	Översyn vattenskydd före (1998:808) MB	Systematisk tillsyn vattenskyddsområden	Tillsyn tillståndspliktiga vattentäkter	Fysisk planering (PBL) inkl. MKN och samordning	VA-plan inklusive dagvatten	Dioxiner småskalig förbränning
HÄRNÖSAND	3,53	3	3	3	2	3	3	4	3	4	4	4
Medelvärde per åtgärd		1,3	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7	1,4	1,6	2,0	1,9	1,9
Medelvärde per åtgärd**		2,3	3,3	3,0	2,8	3,0	3,0	2,5	2,8	3,5	3,3	3,3

Tabell 1: Översikt över den självskattning av åtgärdsgenomförandet som Härnösands kommun skickade in till Vattenmyndigheten 2024-03-28. *Medelvärde beräknat på alla kommuner i Västernorrland. **Medelvärde beräknat på de kommuner i länet som har svarat. Se Sveriges kommuners enkätsvar:

[https://www.vattenmyndigheterna.se/tar din kommun väl hand om sina vatten?](https://www.vattenmyndigheterna.se/tar-din-kommun-väl-hand-om-sina-vatten?) Självskattningens femgradiga skala utgörs av 1 - åtgärden har inte utförts; 2 - åtgärden har utförts till mindre del; 3 - åtgärden har delvis utförts; 4 - åtgärden har utförts till stor del; 5 - åtgärden utförs fullt ut.

Härnösands kommun beskriver följande åtgärder som *utförda till stor del*:

- Systematisk och regelbunden översyn av vattenskyddsområden (Åtgärd 3c)
- Fysisk planering enligt PBL (Åtgärd 4)
- VA-plan för kommunens dricksvatten, spillvatten och dagvatten (Åtgärd 5)
- Dioxiner från småskalig förbränning (Åtgärd 6)

Följande åtgärder har *utförts delvis*:

- Förvaltningsövergripande planering (Åtgärd 1)
- Tillsyn av Miljöfarlig verksamhet (Åtgärd 2a)
- Tillsyn av förenade områden (Åtgärd 2b)
- Skydd av allmänna och enskilt samfälliga dricksvattentäkter (Åtgärd 3a)

Översyn av vattenskyddsområden inrättade före 1998:808) MB (Åtgärd 3b)
 Tillsyn av tillståndspliktiga vattentäkter (Åtgärd 3d)

Följande åtgärder har utförts till mindre del:
 Miljötillsyn av jordbruk (Åtgärd 2c)

Behov för ökat genomförande av åtgärdsprogrammet fram till 2027

I enkäten fick kommunerna välja de svarsalternativ som bäst passar behoven för en högre genomförandegrad av Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027. I **Tabell 2** visas en sammanställning av dessa svar för Härnösands kommun.

KOMMUNERNAS ÅTGÄRDER I ÅP 2022-2027	Förvaltn.	Tillsyn	Dricks- vatten	PBL	VA-plan	Dioxiner
HÄRNÖSANDS KOMMUN 2024-03-28 : önskemål per åtgärd	1	2	3	4	5	6
Mer resurser						
Högre prioritering inom det statliga budgetanslaget						
Ökade informationsinsatser / interna utbildningstillfällen						
Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet						
Fler / förbättrade vägledning						
Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen						
Kunskap om hur VISS o digitala kartunderlag kan användas.						
Ökad kunskap om MKN i översiktsplanering						
Ökad kunskap om hantering av MKN i detaljplaneringen						
Ökad vägledning från länsstyrelse/er (VM)						
Ökad vägledning från Boverket						
Ökad vägledning från Naturvårdsverket (dagvatten)						
Resurser (pengar och personal), fördelning inom förvaltningen						
Mer tid för vattentjänstplan från ikraftträdandet till att plan ska vara antagen						

Tabell 2 Förutsättningar som behövs för ökat genomförande enligt Härnösands kommun 2024-03-28. Se Sveriges kommuners enkätsvar: [Pressmeddelande: Tar din kommun väl hand om sina vatten? | Vattenmyndigheterna](#) Ifyllt bronsfärgad ruta betyder ja, ljusgrå ruta betyder nej och för mörkgrå ruta fanns det inget svarsalternativ.

Härnösands kommun önskar mer resurser för arbetet med Fysisk planering enligt PBL (åtgärd 4) samt en tydligare prioritering från ledning när det gäller den förvaltningsövergripande planeringen (åtgärd 1), miljötillsynen (åtgärd 2), dricksvattenförsörjningen (åtgärd 3) och arbetet med att minska dioxiner i småskalig förbränning (åtgärd 5). Fler och/eller förbättrade vägledning behövs för arbetet med VA-planen (åtg. 5). När det gäller Fysisk planering (åtg. 4) önskas mer kunskap

om hantering av hur databasen VISS och digitala åtgärdsunderlag kan användas, ökad kunskap om hur miljökvalitetsnormerna (MKN) ska hanteras i detaljplaneringen och översiktsplaneringen men även en ökad vägledning från länsstyrelse och vattenmyndighet önskas. För åtgärd 2 (miljötillsyn) ser Härnösands kommun också ett behov av mer resurser i form av pengar och personal fördelade inom förvaltningen. När det gäller åtgärd 5 (VA-plan inkl. dagvatten) önskas mer tid att mellan färdigställandet och ikraftträdandet.

Vattenmyndighetens återkoppling på Härnösands kommuns enkätsvar

Vid jämförelse av **Figur 1abcd** (behov), **Tabell 1** (genomförande) och **Tabell 2** (önskemål), för Härnösands kommun, så noterar Vattenmyndigheten att:

- Bristen på god ekologisk status eller god ekologisk potential i ytvattnen var alarmerande höga vid åtgärdsprogrammets start 2022: 69 % av sjöarna, 93 % av vattendragen, 44 % av kustvattnen ligger under den beslutade miljökvalitetsnormen som ska uppnås 2027.
- Av ytvattnen hade 100% den kemiska statusen: *uppnår ej god* år 2022.
- Arbetet med samtliga åtgärder påbörjades 2022 - 2023, vilket är föredömligt.
- Härnösands kommun ligger i framkant i länet när det gäller åtgärdsarbetet, även om mycket arbete kvarstår. Önskemål för ett ökat genomförande enligt kommunens egna svar är i vissa fall mer resurser, mer prioritering från kommunledning och fler och bättre vägledningar från centrala myndigheter samt mer utbildning i VISS och digitala åtgärdsunderlag.

Att tydliggöra behov och önskemål är ett viktigt steg på vägen. Härnösand är en kommun som delar nästan en femtedel av sina vattenförekomster med andra kommuner. Vår rekommendation är att ni fortsätter att slutföra arbetet med det förvaltningsövergripande planeringsarbetet (åtgärd 1) tillsammans med samtliga aktörer i av- och tillrinningsområdet. Detta arbete är en motor för att lyckas med övriga åtgärder. Genom att efterfråga samverkan kan ni både utbyta erfarenheter och synkronisera era åtgärder för vatten. Ni kan då också få mer stöd från olika myndigheter. Förankring är också en förutsättning för att kunna äska budget i tid. Fortsätt att synliggöra ert arbete tillsammans med grannkommunerna, så att era medborgare också förstår att vattenförvaltningsarbete är något som vi behöver göra tillsammans - för framtiden.

Tack för er medverkan!

För varje åtgärd som genomförs så uppfylls också nationella miljökvalitetsmål och globala hållbarhetsmål. Vilket mål som är kopplade till respektive åtgärd står längst ner i varje åtgärdskapitel för kommunerna i [Åtgärdsprogram för vatten 2022 - 2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Vi ser även fram emot er medverkan i nästa åiterrapportering! Tidpunkt är ännu ej beslutad.

Vattenmyndigheten vid Bottenhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
www.vattenmyndigheterna.se/Sv/bottenhavet

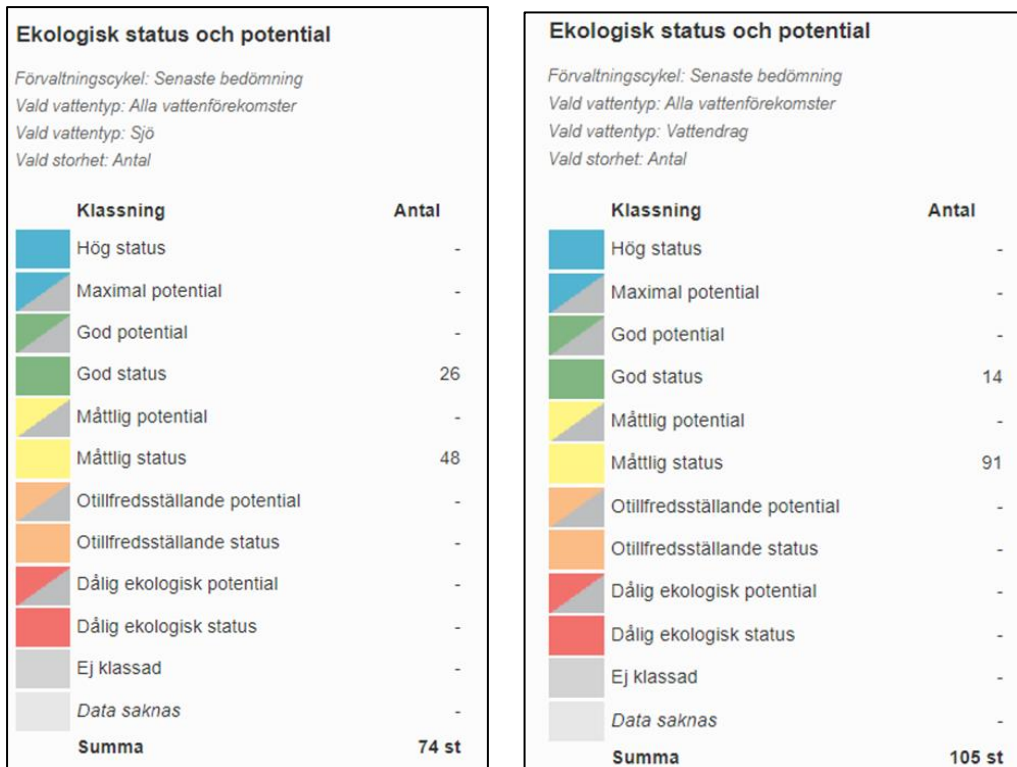

Kramfors

Behov per vattenkategori i kommunen

Statistiken nedan är utdrag från områdesstatistiken i VISS uppdaterad vid åtgärdsprogrammets fastställande 2022. Kramfors kommun har 16 grundvatten, 16 kustvatten, 74 sjöar och 105 vattendrag som är vattenförekomster. Av kommunens 195 ytvattenförekomster ska huvuddelen uppnå miljö kvalitetsnormen *god ekologisk status* senast år 2027, men för några gäller längre tidsfrister.

Av Kramfors kommuns sjöar, så låg 65 % (48 st) under den beslutade miljö kvalitetsnormen år 2022 och hade *måttlig ekologisk status*, se **figur 1a**. Samma situation gäller för 87 % (91 st) av vattendragen: de låg under den miljö kvalitetsnorm som ska uppnås 2027, se **figur 1b**.

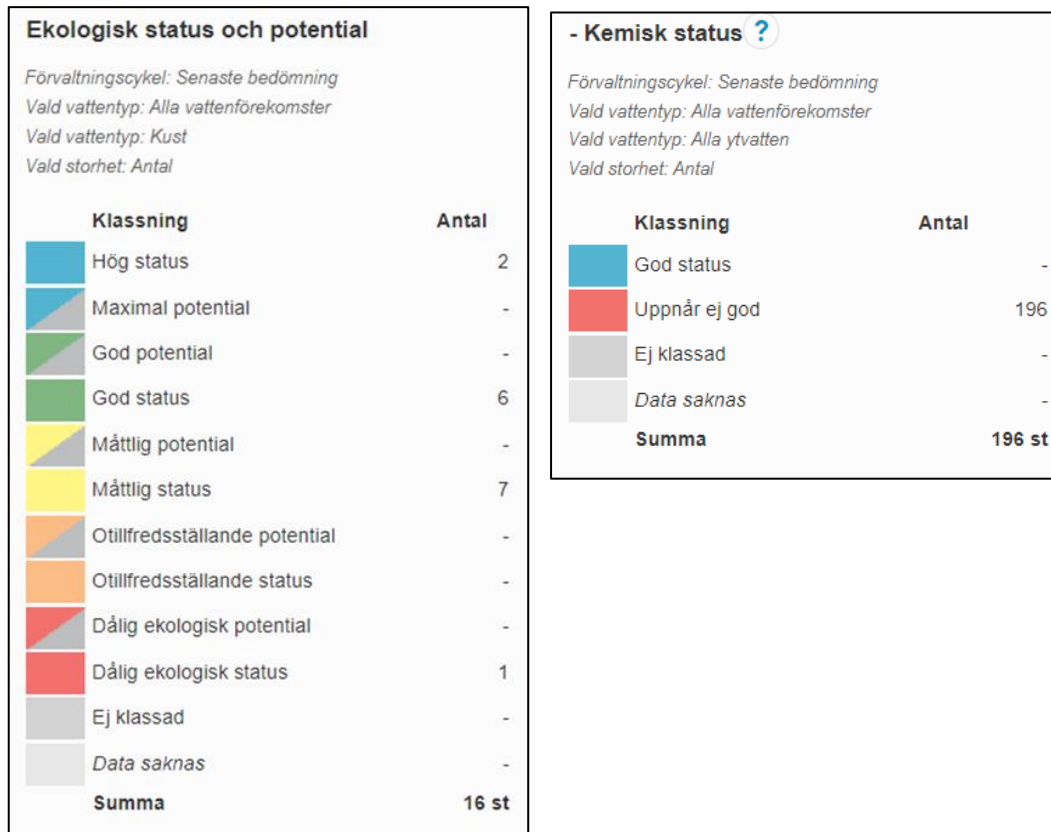

Figur 1a & 1b: Ekologisk status för alla sjöar (a) och vattendrag (b), se [områdesstatistik i VISS för Kramfors kommun](#).

Av Kramfors kommuns kustvatten hade 50 % (8 st) en miljö kvalitetsnorm sämre än god, se **figur 1c**. Det finns en naturlig fördröjning innan påverkan på ytvatten når grundvattenförekomsterna, och det sker även en naturlig rening genom nedbrytning och fastläggning av föroreningar i mark. I Kramfors kommun finns det 16 grundvattenförekomster och samtliga, dvs. 100 %, hade år 2022 både *god kemisk status* och *god kvantitativ status*.

I VISS områdesstatistik för Kramfors kommun kan man läsa att samtliga 195 ytvattenförekomster (dvs 100 % av sjöar, vattendrag och kustvatten) *ej uppnådde god kemisk status* 2022, se **figur 1d**. Två kända orsaker till den låga statusklassningen är

historiska utsläpp från svensk och internationell industri och förbränning. Både det behovsinitierade och det förebyggande åtgärdsarbetet är därför viktigt för att inte belasta ytvatten än mer.

Figur 1c och 1d. Ekologisk status för alla kustvatten (c) och kemisk status för alla kommunens vattenförekomster (d), se [Områdesstatistik i VISS för Kramfors kommun](#).

Notera att statistiken för kemisk ytvattenstatus också omfattar en utsjövattenförekomst. Frågor om miljö kvalitet i utsjövatten omfattas av arbetet enligt havsmiljöförordningen och regleras av Havs- och vattenmyndigheten. Miljö kvalitetsnormer i samtliga sötvattenförekomster samt i kustvatten beslutas och regleras av Vattenmyndigheten.

I databasen [Digitala åtgärdsunderlag | Vattenmyndigheterna](#) framgår det att 10% av de 212 vattenförekomsterna i Kramfors kommun delas med grannkommuner.

Den förvaltningsövergripande planeringen för åtgärdsprogrammets genomförande (Åtgärd 1 av 6), är en grundförutsättning för kommunernas vattenförvaltningsarbete. Åtgärden ska bedrivas i samverkan med berörda ur ett av- och tillrinningsområdesperspektiv och inkludera miljö kvalitetsnormen i följande planer:

- 1a) tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet
- 1b) översikts- och detaljplaner
- 1c) dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan)
- 1d) plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat
- 1e) plan för samverkan med berörda kommuner inom kommunens av- och tillrinningsområden

Notera att åtgärd 1 ska vara påbörjad senast i september 2025. Läs mer om åtgärderna i bilaga A och [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Vattenmyndighetens sammanfattning och kommentar

Att genomföra åtgärderna i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för vatten är juridiskt bindande för kommunerna. Eftersom inga enkätsvar inkommit från Kramfors kommun så kan Vattenmyndigheten inte analysera hur långt kommunen kommit i arbetet med genomförandet av åtgärdsprogrammet. Vi kan dock konstatera att åtgärder behövs för att normen ska kunna följas i majoriteten av kommunens ytvattenförekomster. Vi rekommenderar att tjänstemännen på kommunen använder sig av de samlade verktyg som finns att tillgå och att stöd efterfrågas hos länsstyrelsen för att rikta insatserna rätt, detta eftersom arbetet vidare behöver prioriteras utifrån risk att inte nå normen.

Vattenmyndigheten vill också förtydliga att självskattningen genom enkäten inte är ett direkt mått på verkligheten och ibland finns anledningar till exempelvis ett uteblivet svar. Vattenmyndigheten ser dock att både svaren och analysen kan ses som bra underlag för en dialog om åtgärdsprogrammet. Återrapporteringsenkäten kommer skickas ut igen 2025 och vi ser då fram emot Kramfors kommuns svar.

Vi ser fram emot er medverkan!

För varje åtgärd som genomförs så uppfylls också nationella miljökvalitetsmål och globala hållbarhetsmål. Vilket mål som är kopplade till respektive åtgärd står längst ner i varje åtgärdskapitel för kommunerna i [Åtgärdsprogram för vatten 2022 - 2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

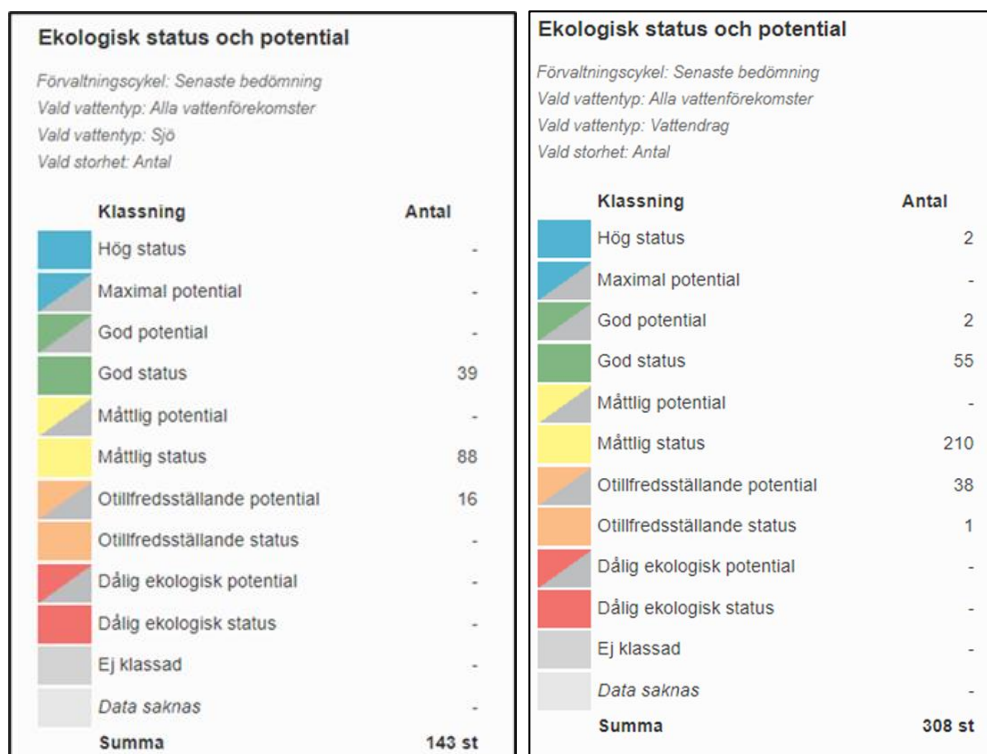
Vi ser fram emot er medverkan i nästa återrapportering! Tidpunkt är ännu ej beslutad.

Vattenmyndigheten vid Bottenhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
www.vattenmyndigheterna.se/Sv/bottenhavet

Sollefteå

Behov per vattenkategori i kommunen

Statistiken nedan är utdrag från områdesstatistiken i VISS uppdaterad vid åtgärdsprogrammets fastställande 2022. Sollefteå kommun har 78 grundvatten, 143 sjöar och 308 vattendrag som är vattenförekomster. Av dessa är 56 kraftigt modifierade (KMV). Av kommunens 451 ytvattenförekomster ska huvuddelen uppnå miljö kvalitetsnormen *god ekologisk status* eller *god ekologisk potential* senast år 2027, men för några gäller längre tidsfrister. För 2 vattenförekomster gäller miljö kvalitetsnormen *hög ekologisk status* och för flera kraftigt modifierade vattenförekomster gäller normen *måttlig* eller *otillfredsställande ekologisk status*.

Figur 1a och 1b. Ekologisk status för alla sjöar (a) och vattendrag (b), se [områdesstatistik i VISS för Sollefteå kommun](#).

Av sjöarna i Sollefteå kommun så låg 73 % (104 st) under miljö kvalitetsnormen och hade *måttlig ekologisk status* eller *otillfredsställande ekologisk potential* (KMV), se figur 1a. För vattendragen såg situationen ännu sämre ut; 81 % av dem (249 st) hade *måttlig ekologisk status* eller sämre, se figur 1b.

I VISS områdesstatistik för Sollefteå kommun kan man se att samtliga 451 ytvatten ej uppnådde *god kemisk status* 2022. Detta är gemensamt för de flesta svenska kommuner. Två kända orsaker är historiska utsläpp från svensk och internationell industri och förbränning. Både det behovsinitierade och det förebyggande åtgärdsarbetet är därför viktigt för att inte belasta ytvatten än mer.

Det finns en naturlig fördröjning innan påverkan på ytvatten når grundvattenförekomsterna, och det sker även en naturlig rening genom nedbrytning

och fastläggning av föroreningar i mark. Av de 78 grundvattenförekomsterna i Sollefteå kommun så hade så hade 1 grundvatten *otillfredsställande kemisk status*, övriga hade *god kemisk status*. Alla grundvatten, dvs 100 %, uppnådde *god kvantitativ status* år 2022.

I databasen [Digitala åtgärdsunderlag | Vattenmyndigheterna](#) framgår det att 13 % av Sollefteå kommuns 529 vattenförekomster delas med andra grannkommuner.

Den förvaltningsövergripande planeringen för åtgärdsprogrammets genomförande (Åtgärd 1), är en grundförutsättning för kommunernas vattenförvaltningsarbete. Åtgärden ska bedrivas i samverkan med berörda ur ett av- och tillrinningsområdesperspektiv och inkludera miljö kvalitetsnormen i följande planer:

- 1a) tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet
- 1b) översikts- och detaljplaner
- 1c) dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan)
- 1d) plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat
- 1e) plan för samverkan med berörda kommuner inom kommunens av- och tillrinningsområden

Åtgärd 1 ska vara påbörjad senast i september 2025, läs mer i bilaga A och [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Sollefteås kommuns enkätsvar 2024-01-23

Sollefteås kommuns självskattning av genomförda åtgärder 2022 - 2023

Åtgärd i Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027		1	2a	2b	2c	3a	3b	3c	3d	4	5	6
Kommun	Medelvärde	Förvaltningsövergripande planering	Tillsyn Miljöfarlig verksamhet	Tillsyn Föreordnete områden	Tillsyn Jordbruk o annan verksamhet	Skydd dricksvattentäkter	Översyn vattenskydd före (1998:808) MB	Systematisk tillsyn vattenskyddsområde	Tillsyn tillståndspliktiga vattentäkter	Fysisk planering (PBL) inkl. MKN och samordning	VA-plan inklusive dagvatten	Dioxiner småskalig förbränning
SOLLEFTEÅ	3,25	3	4	4	4	2	2	2	4	3	3	4
Medelvärde per åtgärd*		1,3	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7	1,4	1,6	2,0	1,9	1,9
Medelvärde per åtgärd**		2,3	3,3	3,0	2,8	3,0	3,0	2,5	2,8	3,5	3,3	3,3

Tabell 1: Översikt av självskattningen av åtgärds genomförandet som Sollefteås kommun skickade till Vattenmyndigheten 2024-01-23. *Medelvärde är beräknat på samtliga kommuner i länet. **Medelvärde är beräknat på de kommuner som har svarat. Se Sveriges kommuners enkätsvar: https://www.vattenmyndigheterna.se/tar_din_kommun_väl_hand_om_sina_vatten? Självskattningens femgradiga skala utgörs av 1 - åtgärden har inte utförts; 2 - åtgärden har utförts till mindre del; 3 - åtgärden har delvis utförts; 4 - åtgärden har utförts till stor del; 5 - åtgärden har utförts fullt ut.

I **tabell 1** finns en sammanställning av Sollefteås kommuns egen bedömning av hur det går med genomförandet av *Åtgärdsprogrammet för vatten 2022–2027*. Sollefteås självskattning ger ett medelvärde på 3,25 vilket indikerar att åtgärdsprogrammet *utförts mer än delvis*. Medelvärdet för Västernorrland är 3,3, och för landet 3,1. Enligt självskattningen har ingen av åtgärderna i Sollefteå kommun utförts fullt ut men alla åtgärder har påbörjats vilket är mycket bra tre år in i förvaltningscykeln.

Sollefteås kommun beskriver följande åtgärder som *utförda till stor del*:

- Tillsyn av Miljöfarlig verksamhet (Åtgärd 2a)
- Tillsyn av förenorenade områden (Åtgärd 2b)
- Tillsyn av jordbruk (Åtgärd 2c)
- Tillsyn av tillståndspliktiga vattentäkter (Åtgärd 3d)
- Dioxiner från småskalig förbränning (Åtgärd 6)

Följande åtgärder har *utförts delvis*:

- Förvaltningsövergripande planering (Åtgärd 1)
- Fysisk planering enligt PBL (Åtgärd 4)
- VA-plan för kommunens dricksvatten, spillvatten och dagvatten (Åtgärd 5)

Följande åtgärder har *utförts till mindre del*:

- Skydd av allmänna och enskilt samfälliga dricksvattentäkter (Åtgärd 3a)
- Översyn av vattenskyddsområden inrättade före 1998:808 MB (Åtgärd 3b)
- Systematisk och regelbunden översyn av vattenskyddsområden (Åtgärd 3c)

Behov för ökat genomförande av åtgärdsprogrammet fram till 2027

I enkäten fick kommunerna välja de svarsalternativ som bäst passar behoven för en högre genomförandegrad av *Åtgärdsprogrammet för vatten 2022–2027*. **Tabell 2** visar en sammanställning av dessa svar för Sollefteås kommun.

Sollefteå kommun önskar:

ökade informationsinsatser och/eller fler interna utbildningstillfällen för arbetet med åtgärd 1, 2, 3 och 5; *förvaltningsövergripande planering, miljötillsyn, dricksvattenförsörjning och VA-plan*.

En tydligare prioritering och ledning efterfrågas för att kunna utföra det förvaltningsövergripande arbetet (åtg. 1).

Fler och/eller förbättrade vägledningar föreslås för arbetet med åtgärd 1, 2, 3, 5 och 6.

Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen önskas för arbetet med åtgärd 2, 3, 4 och 6.

När det gäller *fysisk planering* (åtg. 4) önskas också mer kunskap om hur VISS och digitala åtgärdsunderlag kan användas för att implementera miljökvalitetsnormen.

Sollefteå kommun anser också att en ökad vägledning från Länsstyrelsen, Vattenmyndigheten, Boverket och Naturvårdsverket behövs för arbetet med åtgärd 4: *Fysisk planering enligt PBL*.

I fritext föreslår kommunen att ett projekt i länet skulle öka förutsättningarna för att få samsyn i arbetet med åtgärd 1: *förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande*.

KOMMUNERNAS ÅTGÄRDER I ÅP 2022-2027	Förvaltn.	Tillsyn	Dricks-vatten	PBL	VA-plan	Dioxiner
SOLLEFTEÅ KOMMUN 2024-01-23: önskemål per åtgärd	1	2	3	4	5	6
Mer resurser						
Högre prioritering inom det statliga budgetanslaget						
Ökade informationsinsatser / interna utbildningstillfällen						
Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet						
Fler / förbättrade vägledning						
Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen						
Kunskap om hur VISS o digitala kartunderlag kan användas.						
Ökad kunskap om MKN i översiktsplanering						
Ökad kunskap om hantering av MKN i detaljplaneringen						
Ökad vägledning från länsstyrelse/er (VM)						
Ökad vägledning från Boverket						
Ökad vägledning från Naturvårdsverket (dagvatten)						
Annat (FRITEXT): Länsprojekt skulle vara bra för att ensa oss runt detta.						

Tabell 2 Förutsättningar som behövs för ökat genomförande enligt Sollefteås kommun 2024-01-23. Se Sveriges kommuners enkätsvar: [https://www.vattenmyndigheterna.se/tar din kommun väl hand om sina vatten?](https://www.vattenmyndigheterna.se/tar-din-kommun-val-hand-om-sina-vatten?) Ifyllt bronsfärgad ruta betyder ja, ljusgrå ruta betyder nej och för mörkgrå ruta fanns det inget svarsalternativ.

Vattenmyndighetens återkoppling på Sollefteås kommuns enkätsvar

Vid jämförelse av **Figur 1ab** (behov), **Tabell 1** (genomförande) och **Tabell 2** (önskemål), för Sollefteås kommun, så noterar Vattenmyndigheten att:

- Bristen på god ekologisk status eller god ekologisk potential i ytvattnen var alarmerande höga vid åtgärdsprogrammets start 2022: 73% av sjöarna och 81 % av vattendragen låg under den beslutade miljö kvalitetsnormen som ska uppnås 2027. Av ytvattnen hade 100% den kemiska statusen: *uppnår ej god* år 2022.
- Arbetet med samtliga åtgärder påbörjades 2022 – 2023, vilket är föredömligt.
- Sollefteås kommun ligger i framkant i länet när det gäller åtgärdsarbetet, även om mycket arbete kvarstår. Informationsinsatser och fler och bättre

vägledning från centrala myndigheter samt mer utbildning i VISS och digitala åtgärdsunderlag är viktigt att få till 2025.

Att tydliggöra behov och önskemål är ett viktigt steg på vägen. Sollefteå är en kommun som delar många vattenförekomster med andra kommuner. Vår rekommendation är att ni fortsätter att slutföra arbetet med det förvaltningsövergripande planeringsarbetet (åtgärd 1) tillsammans med samtliga aktörer i av- och tillrinningsområdet, vilket kan ses som en motor för att lyckas med övriga åtgärder. Genom att efterfråga samverkan kan ni både utbyta erfarenheter och synkronisera era åtgärder för vatten. Fortsätt att synliggöra ert arbete tillsammans med grannkommunerna, så att era medborgare också förstår att vattenförvaltningsarbete är något som vi behöver göra tillsammans - för framtiden.

Tack för er medverkan!

För varje åtgärd som genomförs så uppfylls också nationella miljökvalitetsmål och globala hållbarhetsmål. Vilket mål som är kopplade till respektive åtgärd står längst ner i varje åtgärdskapitel för kommunerna i [Åtgärdsprogram för vatten 2022 - 2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

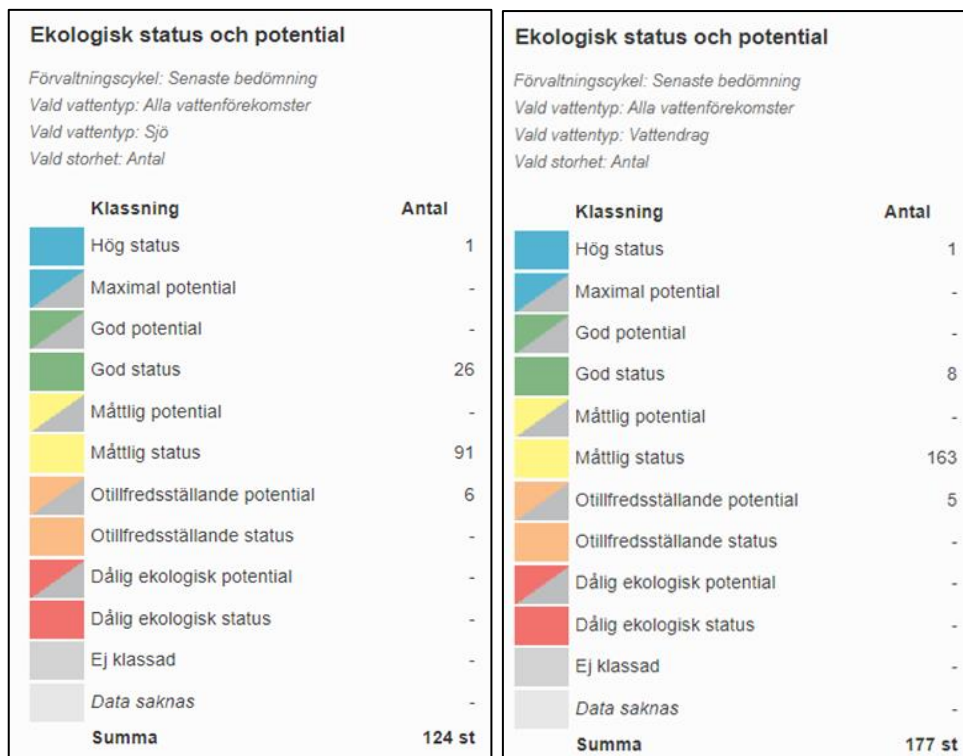
Vi ser även fram emot er medverkan i nästa återrapportering! Tidpunkt är ännu ej beslutad.

Vattenmyndigheten vid Bottenhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
www.vattenmyndigheterna.se/Sv/bottenhavet

Sundsvall

Behov per vattenkategori i kommunen

Statistiken nedan är utdrag från områdesstatistiken i VISS, uppdaterad vid åtgärdsprogrammets fastställande 2022. Sundsvalls kommun har 36 grundvatten, 13 kustvatten, 124 sjöar och 177 vattendrag som är vattenförekomster. Av dessa är 14 kraftigt modifierade (KMV). Av Sundsvalls kommuns 314 ytvattenförekomster ska huvuddelen uppnå miljö kvalitetsnormen *god ekologisk status* eller *god ekologisk potential* senast år 2027, men för några gäller längre tidsfrister. För 2 ytvattenförekomster gäller miljö kvalitetsnormen *hög ekologisk status* och för vissa ytvattenförekomster gäller mindre stränga krav i form av *måttlig ekologisk status* eller *måttlig ekologisk potential*.

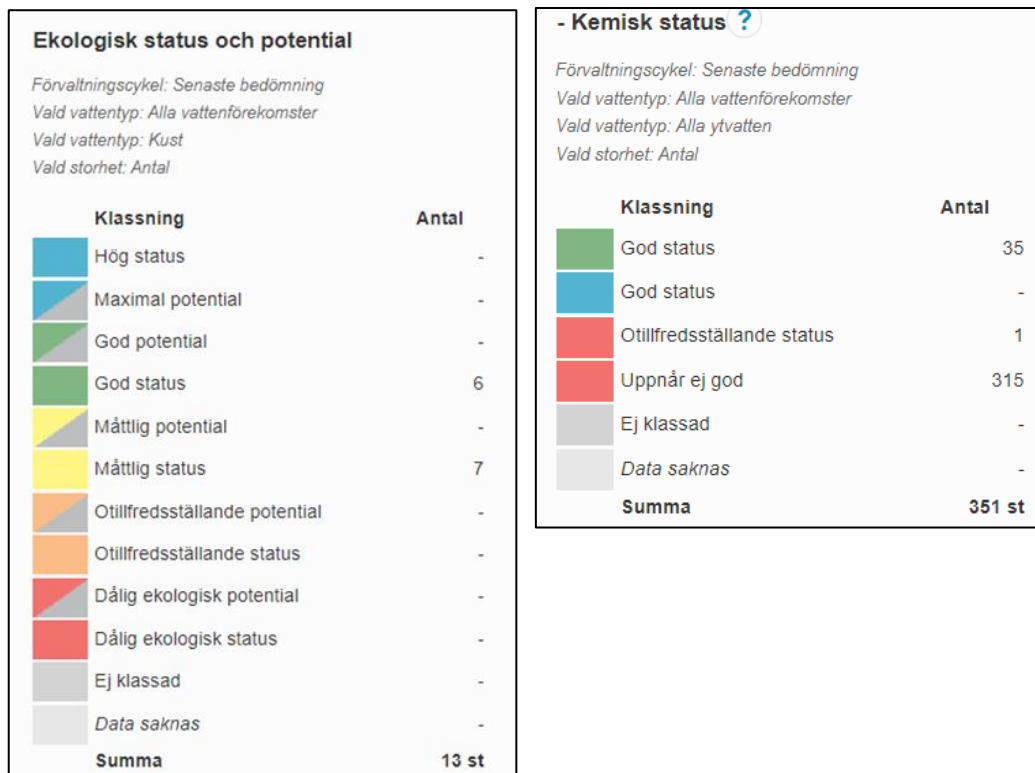
Figur 1a och 1b. Ekologisk status för alla sjöar (a) och vattendrag (b), se [områdesstatistik i VISS för Sundsvalls kommun](#).

Av sjöarna i Sundsvalls kommun, så låg 78 % (97 st) under miljö kvalitetsnormen och hade *måttlig ekologisk status* eller *otillfredsställande ekologisk potential* (KMV), se **figur 1a**. För vattendragen såg situationen ännu sämre ut; 95 % av dem (168 st) hade *måttlig ekologisk status* eller sämre, se **figur 1b**.

Av de 9 kustvattnen så hade 54 % (7 st) en miljö kvalitetsnivå sämre än god, se **figur 1c** nedan. För utsjövattnet har ingen ekologisk status ännu klassats, däremot klassas kemisk status till *uppnår ej god*. I VISS områdesstatistik för Sundsvalls kommun kan man också läsa att samtliga 315 ytvatten (dvs 100 % av sjöar, vattendrag och kustvatten) *ej uppnådde god kemisk status* 2022, se **figur 1d**. Detta är gemensamt för

de flesta svenska kommuner. Två kända orsaker är historiska utsläpp från svensk och internationell industri och förbränning. Både det behovsinitierade och det förebyggande åtgärdsarbetet är därför viktigt för att inte belasta ytvatten än mer.

Det finns en naturlig fördröjning innan påverkan på ytvatten när grundvattenförekomsterna och det sker även en naturlig rening genom nedbrytning och fastläggning av föroreningar i mark. Av alla grundvattnen hade endast en grundvattenförekomst otillfredsställande kemisk status, medan övriga 36 uppnådde god kemisk status. Samtliga uppnådde god kvantitativ status år 2022, se **figur 1d** samt VISS.

Figur 1c och 1d. Ekologisk status för alla kustvatten (c) och kemisk status för kommunens alla vattenförekomster (d), se [områdesstatistik i VISS för Sundsvalls kommun](#).

Notera att statistiken för kemisk ytvattenstatus också omfattar en utsjövattenförekomst. Frågor om miljö kvaliteten i utsjövatten omfattas av arbetet enligt havsmiljöförordningen och regleras av Havs- och vattenmyndigheten. Miljö kvalitetsnormer i samtliga sötvattenförekomster samt i kustvatten beslutas och regleras av Vattenmyndigheten.

I databasen [Digitala åtgärdsunderlag | Vattenmyndigheterna](#) framgår det att 12 % av Sundsvall kommuns 351 vattenförekomster delas med andra grannkommuner. Den *förvaltningsövergripande planeringen för åtgärdsprogrammets genomförande* (Åtgärd 1), är en grundförutsättning för kommunernas vattenförvaltningsarbete. Åtgärden ska bedrivas i samverkan med berörda ur ett av- och tillrinningsområdesperspektiv och inkludera miljö kvalitetsnormen i följande planer:

- 1a) tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet
- 1b) översikts- och detaljplaner
- 1c) dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan)

- 1d) plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat
 1e) plan för samverkan med berörda kommuner inom kommunens av- och tillrinningsområden.

Åtgärd 1 ska vara påbörjad senast i september 2025, läs mer i bilaga A och [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Sundsvalls kommuns enkätsvar 2024-03-20

Sundsvalls kommuns självskattning av genomförda åtgärder 2022 - 2023

I **tabell 1** finns en sammanställning av Sundsvalls kommuns egen bedömning av hur det går med genomförandet av *Åtgärdsprogrammet för vatten 2022–2027*. Sundsvalls självskattning ger ett medelvärde på 3,47 vilket indikerar att åtgärdsprogrammet utförts mer än delvis. Medelvärdet för Västernorrland är 3,3. Enligt självskattningen har ingen av åtgärderna i Sundsvall kommun utförts fullt ut men alla åtgärder har påbörjats.

Åtgärd i Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027	1	2a	2b	2c	3a	3b	3c	3d	4	5	6	
Kommun	Medelvärde	Förvaltningsövergripande planering	Tillsyn Miljöfarlig verksamhet	Tillsyn Förenade områden	Tillsyn Jordbruk o annan verksamhet	Skydd dricksvattentäkter	Översyn vattenskydd före (1998:808) MB	Systematisk tillsyn vattenskyddsområden	Tillsyn tillståndspliktiga vattentäkter	Fysisk planering (PBL) inkl. MKN och samordning	VA-plan inklusive dagvatten	Dioxiner småskalig förbränning
SUNDSVALL	3,47	3	4	3	3	4	4	3	3	4	4	3
Medelvärde per åtgärd*		1,3	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7	1,4	1,6	2,0	1,9	1,9
Medelvärde per åtgärd**		2,3	3,3	3,0	2,8	3,0	3,0	2,5	2,8	3,5	3,3	3,3

Tabell 1: Översikt över den självskattning av åtgärdsgenomförandet som Sundsvalls kommun skickade in till Vattenmyndigheten 2024-03-20. *Medelvärde är beräknat på samtliga kommuner i länet. **Medelvärde är beräknat på de kommuner som har svarat på enkäten. Se Sveriges kommuners enkätsvar:

https://www.vattenmyndigheterna.se/tar_din_kommun_val_hand_om_sina_vatten? Självskattningens femgradiga skala utgörs av 1 - åtgärden har inte utförts; 2 - åtgärden har utförts till mindre del; 3 - åtgärden har delvis utförts; 4 - åtgärden har utförts till stor del; 5 - åtgärden har utförts fullt ut.

Sundsvalls kommun beskriver följande åtgärder som utförda till stor del:

- Tillsyn av Miljöfarlig verksamhet (Åtgärd 2a)
- Skydd av allmänna och enskilt samfällda dricksvattentäkter (Åtgärd 3a)
- Översyn av vattenskyddsområden inrättade före 1998:808) MB (Åtgärd 3b)
- Fysisk planering enligt PBL (Åtgärd 4)
- VA-plan för kommunens dricksvatten, spillvatten och dagvatten (Åtgärd 5)

Följande åtgärder har utförts delvis:

- Förvaltningsövergripande planering (Åtgärd 1)
- Systematisk och regelbunden översyn av vattenskyddsområden (Åtgärd 3c)
- Tillsyn av förenade områden (Åtgärd 2b)
- Tillsyn av jordbruk (Åtgärd 2c)

Tillsyn av tillståndspliktiga vattentäkter (Åtgärd 3d)
 Dioxiner från småskalig förbränning (Åtgärd 6)

Behov för ökat genomförande av åtgärdsprogrammet fram till 2027

I enkäten fick kommunerna välja de svarsalternativ som bäst passar behoven för en högre genomförandegrad av Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027. **Tabell 2** visar en sammanställning av dessa svar.

KOMMUNERNAS ÅTGÄRDER I ÅP 2022-2027	Förvaltn.	Tillsyn	Dricks- vatten	PBL	VA-plan	Dioxiner
SUNDSVALLS KOMMUN 2024-03-20 : önskemål per åtgärd	1	2	3	4	5	6
Mer resurser	■		■			■
Högre prioritering inom det statliga budgetanslaget						
Ökade informationsinsatser / interna utbildningstillfällen						
Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet	■					
Fler / förbättrade vägledningar	■	■	■			■
Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen					■	
Kunskap om hur VISS o digitala kartunderlag kan användas.				■		
Ökad kunskap om MKN i översiktsplanering						
Ökad kunskap om hantering av MKN i detaljplaneringen				■		
Ökad vägledning från länsstyrelse/er (VM)						
Ökad vägledning från Boverket						
Ökad vägledning från Naturvårdsverket (dagvatten)						
FRITEXT: Mer utbildning i VISS (planerad), Snabbare handläggning hos Länsstyrelsen.			■			
FRITEXT: Mer spridd kunskap om VISS skulle vara bra. Även mer kunskap om hur vatten kan beskrivas med konkret i detaljplaner hade varit positivt. Ökad vägledning är positivt men det behöver då vara vägledning som går att använda konkret i handläggningen.				■		
FRITEXT: Bättre utformning av miljökvalitetsnormer. Missar dom små vattenförekomsten. Mindre bäckar finns inte med som vattenförekomster.					■	

Tabell 2 Förutsättningar som behövs för ökat genomförande enligt Sundsvalls kommun 2024-03-20. Se Sveriges kommuners enkätsvar: <https://www.vattenmyndigheterna.se/tar-din-kommun-val-hand-om-sina-vatten?> Ifyllt bronsfärgad ruta betyder ja, ljusgrå ruta betyder nej och för mörkgrå ruta fanns det inget svarsalternativ.

Sundsvalls kommun önskar mer resurser för åtgärd 1, 3 och 6; dvs Förvaltningsövergripande planering (Åtgärd 1), dricksvattenförsörjning (Åtgärd 3) och arbetet med att minska dioxiner i småskalig förbränning (Åtgärd 6). För Åtgärd 1 önskas också tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet. Fler och /eller förbättrade vägledningar behövs för åtgärd 1,2,3 och 5; Förvaltningsövergripande planering (Åtgärd 1), Miljötillsyn (åtgärd 2), Dricksvattenförsörjning (Åtgärd 3) och

arbetet med att minska *dioxiner i småskalig förbränning (Åtgärd 6)*. Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och de digitala åtgärdsunderlagen önskas för arbetet med åtgärd 5; *VA-plan inkl. dagvatten*. När det gäller *Fysisk planering enligt PBL (Åtgärd 4)* önskar Sundsvalls kommun mer kunskap i hur VISS och digitala åtgärdsunderlag kan användas för att inkludera miljö kvalitetsnormen i detaljplaneringen. I fritext skriver Sundsvalls kommun att det behövs mer utbildning i VISS för arbetet med åtgärd 3: *Dricksvattenförsörjning*, att kunskapen om VISS behöver spridas brett för arbetet med *Fysisk planering enligt PBL (Åtgärd 4)*. För *VA-planering inklusive dagvatten (Åtgärd 5)*, påpekar kommunen att det finns en risk att små bäckar inte bedöms utifrån miljö kvaliteten i VISS, eftersom de inte är beslutade som vattenförekomster.

Vattenmyndighetens återkoppling på Sundsvalls kommuns enkätsvar

Vid jämförelse av **Figur 1ab** (behov), **Tabell 1** (genomförande) och **Tabell 2** (önskemål), för Sundsvalls kommun, så noterar Vattenmyndigheten att:

- Bristen på god ekologisk status eller god ekologisk potential i ytvatten var alarmerande höga vid åtgärdsprogrammets start 2022: 78 % av sjöarna, 95 % av vattendragen och 54 % av kustvattnen hade en miljö kvalitetsstatus sämre än god. Av ytvatten hade 100% *uppnådde ej god kemisk status* och ett av grundvattnen hade *otillfredsställande kemisk kvalitet* år 2022.
- Alla grundvattnen hade god kvantitativ status.
- Sundsvalls kommun påbörjade arbetet med samtliga åtgärder 2022 – 2023, vilket är föredömligt.
- Sundsvalls kommun ligger i framkant i länet när det gäller åtgärdsarbetet, även om mycket arbete kvarstår. Informationsinsatser och fler och bättre vägledningar från centrala myndigheter samt mer utbildning i VISS och digitala åtgärdsunderlag är viktigt att få till 2025.

Att tydliggöra behov och önskemål är ett viktigt steg på vägen. Sundsvall är en kommun som delar många vattenförekomster med andra kommuner. Vår rekommendation är att ni fortsätter att slutföra arbetet med det förvaltningsövergripande planeringsarbetet (åtgärd 1) tillsammans med samtliga aktörer i av- och tillrinningsområdet, Detta arbete är en motor för att lyckas med övriga åtgärder. Genom att efterfråga samverkan kan ni både utbyta erfarenheter och synkronisera era åtgärder för vatten. Förankring är också en förutsättning för att kunna äska budget i tid. Fortsätt att synliggöra ert arbete tillsammans med grannkommunerna, så att era medborgare också förstår att vattenförvaltningsarbete är något som vi behöver göra tillsammans – för framtiden.

Tack för er medverkan!

För varje åtgärd som genomförs så uppfylls också nationella miljö kvalitetsmål och globala hållbarhetsmål. Vilket mål som är kopplade till respektive åtgärd står längst ner i varje åtgärdskapitel för kommunerna i [Åtgärdsprogram för vatten 2022 - 2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Vi ser även fram emot er medverkan i nästa återrapportering! Tidpunkt är ännu ej beslutad.

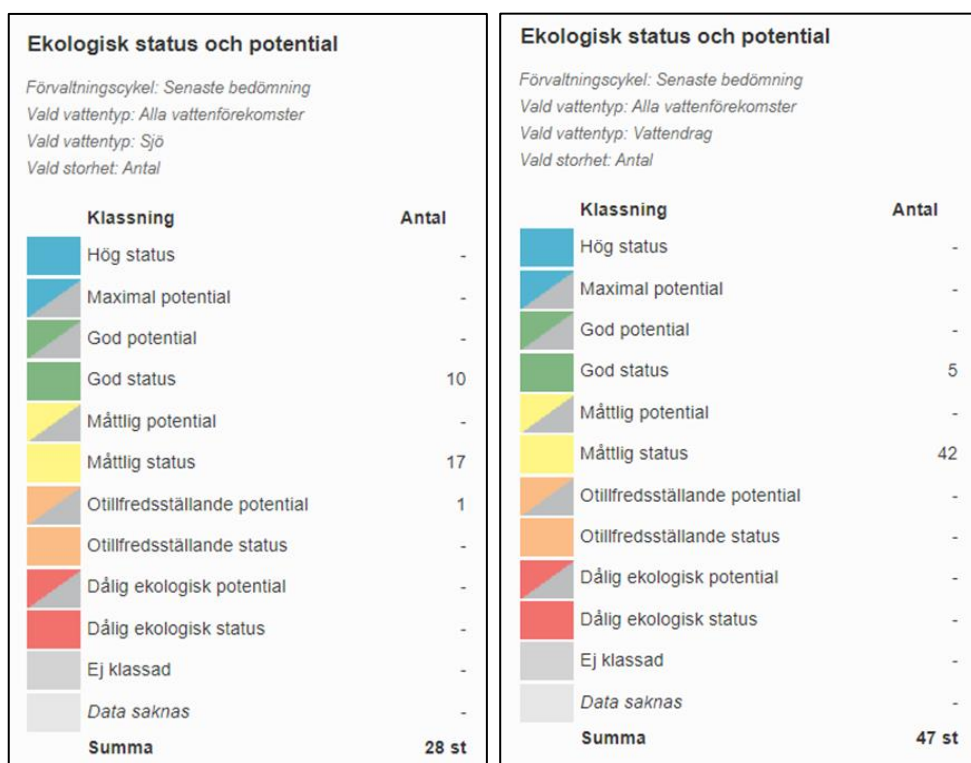
Vattenmyndigheten vid Bottenhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
www.vattenmyndigheterna.se/Sv/bottenhavet

Timrå

Behov per vattenkategori i kommunen

Statistiken nedan är utdrag från områdesstatistiken i VISS, uppdaterad vid åtgärdsprogrammets fastställande 2022. Timrå kommun har 12 grundvatten, 6 kustvatten, 28 sjöar och 47 vattendrag som är vattenförekomster. Av dessa är 1 vattenförekomst kraftigt modifierad (KMV). Av kommunens 81 ytvattenförekomster ska huvuddelen uppnå miljö kvalitetsnormen *god ekologisk status* eller *god ekologisk potential* senast år 2027, men för några gäller längre tidsfrister.

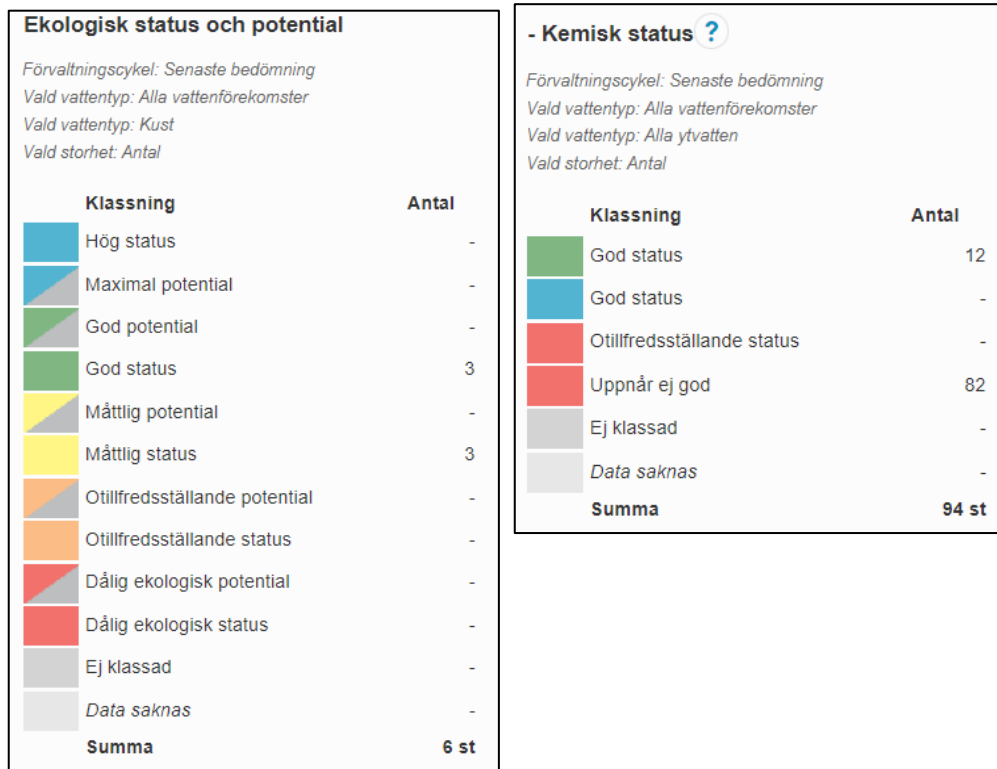
Figur 1a och 1b. Ekologisk status för alla sjöar (a) och vattendrag (b), se [områdesstatistik i VISS för Timrås kommun](#).

Av sjöarna i Timrås kommun, så låg 64 % (18 st) under miljö kvalitetsnormen och hade *måttlig, ekologisk status* eller *otillfredsställande ekologisk potential* (KMV), se **figur 1a**. För vattendragen såg situationen sämre ut; 89 % av dem (42 st) hade *måttlig ekologisk status*, se **figur 1b**.

Av kustvattnen, så hade 50 % (3 st) en miljö kvalitet sämre än god, se **figur 1c**. För utsjövattnet har ingen ekologisk status ännu klassats. I VISS områdesstatistik för Timrås kommun kan man också läsa att samtliga 315 ytvatten (dvs 100 % av sjöar, vattendrag och kustvatten) *ej uppnådde god kemisk status* 2022, se **figur 1d**. Detta är gemensamt för de flesta svenska kommuner. Två kända orsaker är historiska utsläpp från svensk och internationell industri och förbränning. Både det behovsinitierade och det förebyggande åtgärdsarbetet är därför viktigt för att inte belasta ytvatten än mer.

Det finns en naturlig fördröjning innan påverkan på ytvatten när grundvattenförekomsterna, och det sker även en naturlig rening genom nedbrytning och fastläggning av föroreningar i mark. I Timrås kommuns finns det 12 grundvattenförekomster. Samtliga grundvattnen uppnådde både *god kemisk status* och *god kvantitativ status* år 2022, se **figur 1d** samt VISS.

Figur 1c och 1d. Ekologisk status för alla kustvatten (**c**) och kemisk status för alla kommunens vattenförekomster (**d**), se [områdesstatistik i VISS för Timrås kommun](#).

Notera att statistiken för kemisk ytvattenstatus också omfattar en utsjövattenförekomst. Frågor om miljö kvaliteten i utsjövatten omfattas av arbetet enligt havsmiljöförordningen och regleras av Havs- och vattenmyndigheten. Miljö kvalitetsnormer i samtliga sötvattenförekomster samt i kustvatten beslutas och regleras av Vattenmyndigheten.

I databasen [Digitala åtgärdsunderlag | Vattenmyndigheterna](#) framgår det att 27 % av Timrå kommuns 94 vattenförekomster delas med andra grannkommuner. Den *förvaltningsövergripande planeringen för åtgärdsprogrammets genomförande* (Åtgärd 1 av 6), är en grundförutsättning för kommunernas vattenförvaltningsarbete. Åtgärden ska bedrivas i samverkan med berörda ur ett av- och tillrinningsområdesperspektiv och inkludera miljö kvalitetsnormen i följande planer:

- 1a) tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet
- 1b) översikts- och detaljplaner
- 1c) dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan)
- 1d) plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat
- 1e) plan för samverkan med berörda kommuner inom kommunens av- och tillrinningsområden

Notera att åtgärd 1 ska vara påbörjad senast i september 2025. Läs mer om åtgärderna i bilaga A och i [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Vattenmyndighetens sammanfattning och kommentar

Att genomföra åtgärderna i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för vatten är juridiskt bindande för kommunerna. Eftersom inga enkätsvar inkommit från Timrå kommun så kan Vattenmyndigheten inte analysera hur långt kommunen kommit i arbetet med genomförandet av åtgärdsprogrammet. Vi kan dock konstatera att åtgärder behövs för att normen ska kunna följas i majoriteten av kommunens ytvattenförekomster. Vi rekommenderar att tjänstemännen på kommunen använder sig av de samlade verktyg som finns att tillgå och att stöd efterfrågas hos länsstyrelsen för att rikta insatserna rätt, detta eftersom arbetet vidare behöver prioriteras utifrån risk att inte nå normen.

Vattenmyndigheten vill också förtydliga att självskattningen genom enkäten inte är ett direkt mått på verkligheten och ibland finns anledningar till exempelvis ett uteblivet svar. Vattenmyndigheten ser dock att både svaren och analysen kan ses som bra underlag för en dialog om åtgärdsprogrammet. Återrapporteringsenkäten kommer skickas ut igen 2025 och vi ser då fram emot Timrå kommuns svar.

Vi ser fram emot er medverkan!

För varje åtgärd som genomförs så uppfylls också nationella miljökvalitetsmål och globala hållbarhetsmål. Vilket mål som är kopplade till respektive åtgärd står längst ner i varje åtgärdskapitel för kommunerna i [Åtgärdsprogram för vatten 2022 - 2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

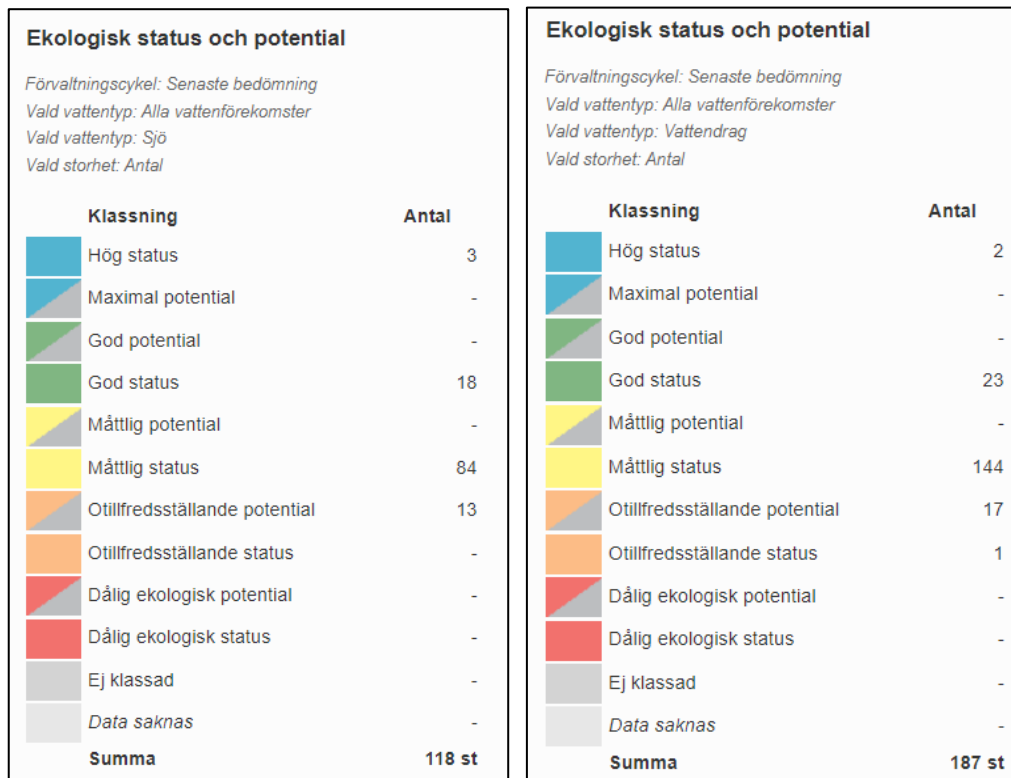
Vi ser fram emot er medverkan i nästa återrapportering! Tidpunkt är ännu ej beslutad.

Vattenmyndigheten vid Bottenhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
www.vattenmyndigheterna.se/Sv/bottenhavet

Ånge

Behov per vattenkategori i kommunen

Statistiken nedan är utdrag från områdesstatistiken i VISS uppdaterad vid åtgärdsprogrammets fastställande 2022. Ånge kommun har 35 grundvatten, 118 sjöar och 187 vattendrag som är vattenförekomster. Av dessa är 27 kraftigt modifierade. Av kommunens 305 ytvattenförekomster ska huvuddelen uppnå miljö kvalitetsnormen *god ekologisk status* eller *god ekologisk potential* senast år 2027, men för några gäller längre tidsfrister. För 5 ytvattenförekomster gäller miljö kvalitetsnormen *hög ekologisk status* och för vissa gäller normen *måttlig ekologisk potential* som ska uppnås senast 2027.

Figur 1a och 1b. Status för sjö (a) och vattendrag (b), se [områdesstatistik i VISS för Ånges kommun](#).

Av sjöarna i Ånges kommun så låg 82 % (97 st) under miljö kvalitetsnormen och hade *måttlig eller otillfredsställande ekologisk status eller potential*, se **figur 1a**. För vattendragen såg situationen ännu sämre ut; 87 % av dem (162 st) hade *måttlig ekologisk status eller potential* eller sämre, se **figur 1b**.

I VISS områdesstatistik för Ånges kommun kan man också läsa att samtliga 305 ytvatten (dvs 100 % av sjöar och vattendrag) hade en kemisk status 2022 som *ej uppnår god*. Detta är gemensamt för de flesta svenska kommuner. Två kända orsaker är historiska utsläpp från svensk och internationell industri och förbränning. Både

det behovsinitierade och det förebyggande åtgärdsarbetet är därför viktigt för att inte belasta ytvatten än mer.

Det finns en naturlig fördröjning innan påverkan på ytvatten når grundvattenförekomsterna, och det sker även en naturlig rening genom nedbrytning och fastläggning av föroreningar i mark. Av de 35 grundvattenförekomsterna i Ånge kommun så hade 2 otillfredsställande kemisk grundvattenstatus och resten god kemisk grundvattenstatus. Alla grundvattenförekomster i kommunen uppnådde god kvantitativ status år 2022.

I databasen [Digitala åtgärdsunderlag | Vattenmyndigheterna](#) framgår det att 16 % av Ånge kommuns 340 vattenförekomster delas med andra grannkommuner. Utifrån detta, samt utifrån den miljö kvalitet som Ånge kommuns vatten hade 2022 så är åtgärd 1, som handlar om förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande, en grundförutsättning för kommunernas vattenförvaltningsarbete. Åtgärden ska bedrivas i samverkan med berörda ur ett av- och tillrinningsområdesperspektiv och inkludera miljö kvalitetsnormen i följande planer:

- 1a) tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet
- 1b) översikts- och detaljplaner
- 1c) dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan)
- 1d) plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat
- 1e) plan för samverkan med berörda kommuner inom kommunens av- och tillrinningsområden

Åtgärd 1 ska vara påbörjad senast i september 2025, se bilaga A och [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Vattenmyndighetens sammanfattning och kommentar

Att genomföra åtgärderna i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för vatten är juridiskt bindande för kommunerna. Eftersom inga enkätsvar inkommit från Ånge kommun så kan Vattenmyndigheten inte analysera hur långt kommunen kommit i arbetet med genomförandet av åtgärdsprogrammet. Vi kan dock konstatera att åtgärder behövs för att normen ska kunna följas i majoriteten av kommunens ytvattenförekomster. Vi rekommenderar att tjänstemännen på kommunen använder sig av de samlade verktyg som finns att tillgå och att stöd efterfrågas hos länsstyrelsen för att rikta insatserna rätt, detta eftersom arbetet vidare behöver prioriteras utifrån risk att inte nå normen.

Vattenmyndigheten vill också förtydliga att självskattningen genom enkäten inte är ett direkt mått på verkligheten och ibland finns anledningar till exempelvis ett uteblivet svar. Vattenmyndigheten ser dock att både svaren och analysen kan ses som bra underlag för en dialog om åtgärds genomförandet. Åtterrporteringsenkäten kommer skickas ut igen 2025 och vi ser då fram emot Ånge kommuns svar.

Vi ser fram emot er medverkan!

För varje åtgärd som genomförs så uppfylls också nationella miljö kvalitetsmål och globala hållbarhetsmål. Vilket mål som är kopplade till respektive åtgärd står längst

ner i varje åtgärdskapitel för kommunerna i [Åtgärdsprogram för vatten 2022 - 2027](#)
[Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna.](#)

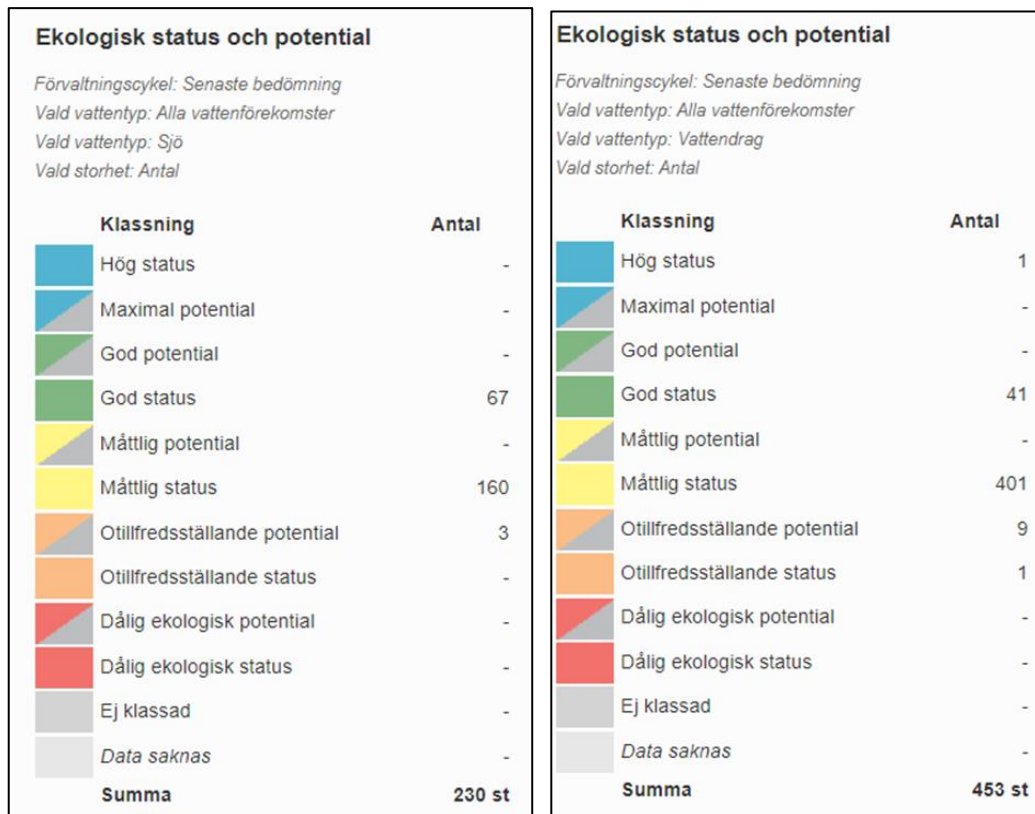
Vi ser fram emot er medverkan i nästa återsrapportering! Tidpunkt är ännu ej beslutad.

Vattenmyndigheten vid Bottenhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
www.vattenmyndigheterna.se/Sv/bottenhavet

Örnsköldsvik

Behov per vattenkategori i kommunen

Statistiken nedan är utdrag från områdesstatistiken i VISS uppdaterad vid åtgärdsprogrammets fastställande 2022. Örnsköldsviks kommun har 74 grundvatten, 230 sjöar, 453 vattendrag och 21 kustvatten som är vattenförekomster. Av dessa är 15 vattenförekomster kraftigt modifierade. Av kommunens 704 ytvattenförekomster ska huvuddelen uppnå miljö kvalitetsnormen *god ekologisk status* eller *god ekologisk potential* senast år 2027, men för några gäller längre tidsfrister. För 2 ytvattenförekomster gäller miljö kvalitetsnormen *hög ekologisk status* och för ett antal gäller mindre stränga krav i form av *måttlig eller otillfredsställande ekologisk status eller potential*.

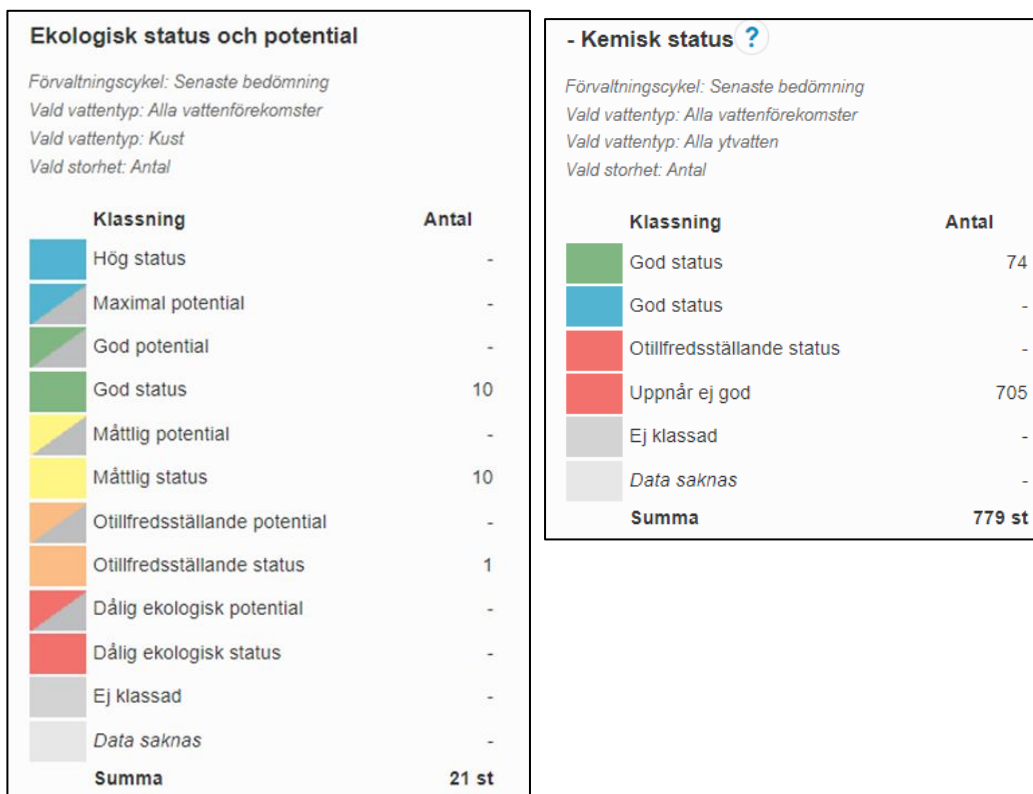

Figur 1a och 1b. Status för sjö (a) och vattendrag (b), se [områdesstatistik i VISS för Örnsköldsviks kommun](#).

Av sjöarna i Örnsköldsviks kommun så låg 71 % (173 st) under miljö kvalitetsnormen och hade *måttlig, otillfredsställande eller dålig ekologisk status eller potential*, se **figur 1a**. För vattendragen såg situationen ännu sämre ut; 91 % (411 st) hade *måttlig ekologisk status eller potential* eller sämre, se **figur 1b**.

Av de 21 kustvattnen, så hade 52 % (11 st) *sämre än god ekologisk status*, se **figur 1c**. I VISS områdesstatistik för Örnsköldsviks kommun kan man också läsa att samtliga 705 ytvatten (dvs 100 % av sjöar, vattendrag och kustvatten) hade en kemisk status 2022 som *ej uppnår god*, se **figur 1d**. Detta är gemensamt för de flesta svenska kommuner.

Två kända orsaker är historiska utsläpp från svensk och internationell industri och förbränning. Både det behovsinitierade och det förebyggande åtgärdsarbetet är därför viktigt för att inte belasta ytvatten än mer.

Figur 1c och 1d. Ekologisk status för kust (c) och kemisk status för alla vattenförekomster (d), [se områdesstatistik i VISS för Örnsköldsviks kommun.](#)

Det finns en naturlig fördröjning innan påverkan på ytvatten når grundvattenförekomsterna, och det sker även en naturlig rening genom nedbrytning och fastläggning av föroreningar i mark. Alla grundvattenförekomster i Örnsköldsviks kommun uppnådde både *god kemisk status* och *god kvantitativ status* år 2022. Se **figur 1d** samt i VISS.

Notera att statistiken för kemisk ytvattenstatus också omfattar en utsjövattenförekomst. Frågor om miljö kvalitet i utsjövatten omfattas av arbetet enligt havsmiljöförordningen och regleras av Havs- och vattenmyndigheten. Miljö kvalitetsnormer i samtliga sötvattenförekomster samt i kustvatten beslutas och regleras av Vattenmyndigheten.

I databasen [Digitala åtgärdsunderlag | Vattenmyndigheterna](#) framgår det att 8 % av Örnsköldsvik kommuns 779 vattenförekomster delas med andra grannkommuner. Den *förvaltningsövergripande planeringen för åtgärdsprogrammets genomförande (Åtgärd 1 av 6)*, är en grundförutsättning för kommunernas vattenförvaltningsarbete. Åtgärden ska bedrivas i samverkan med berörda ur ett av- och tillrinningsområdesperspektiv och inkludera miljö kvalitetsnormen i följande planer:

- 1a) tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet
- 1b) översikts- och detaljplaner
- 1c) dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan)
- 1d) plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat

1e) plan för samverkan med berörda kommuner inom kommunens av- och tillrinningsområden

Åtgärd 1 ska vara påbörjad senast september 2025, läs mer i bilaga A och [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Örnsköldsviks kommuns enkätsvar 2024-03-28

Örnsköldsviks kommuns självskattning av genomförda åtgärder 2022 - 2023

I **tabell 1** finns en sammanställning av Örnsköldsviks kommuns egen bedömning av hur det går med genomförandet av *Åtgärdsprogrammet för vatten 2022-2027*. Örnsköldsviks självskattning ger ett medelvärde på 1,79 vilket indikerar att åtgärdsprogrammet *knappat utförts till mindre del*. Medelvärdet för Västernorrland är 3,3. Enligt självskattningen har ingen av åtgärderna i Örnsköldsvik kommun utförts fullt ut. Endast vissa åtgärder har påbörjats vilket är lite alarmerande tre år in i förvaltningscykeln.

Åtgärd i Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027	1	2a	2b	2c	3a	3b	3c	3d	4	5	6	
Kommun	Medelvärde	Förvaltnings- övergripande planering	Tillsyn Miljöfarlig verksamhet	Tillsyn Förerenade områden	Tillsyn Jordbruk o annan verksamhet	Skydd dricksvatten- täckter	Översyn vattenskydd före (1998:808) MB	Systematisk tillsyn vattenskyddsområden	Tillsyn tillståndspiktiga vattentäckter	Fysisk planering (PBL) inkl. MKN och samordning	VA-plan inklusive dagvatten	Dioxiner småskalig förbränning
ÖRNSKÖLDSVIK	1,79	-	2	2	2	3	3	1	1	3	2	2
Medelvärde per åtgärd*	1,3	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7	1,4	1,6	2,0	1,9	1,9	1,9
Medelvärde per åtgärd**	2,3	3,3	3,0	2,8	3,0	3,0	2,5	2,8	3,5	3,3	3,3	3,3

Tabell 1: Översikt över den självskattning av åtgärdsgenomförandet som Örnsköldsviks kommun skickade in till Vattenmyndigheten 2024-03-28. *Medelvärde beräknat på samtliga kommuner. **Medelvärde beräknat på de kommuner som har svarat på enkäten. Se Sveriges kommuners enkätsvar: <https://www.vattenmyndigheterna.se/tar-din-kommun-val-hand-om-sina-vatten?> Självskattningens femgradiga skala utgörs av 1 - åtgärden har inte utförts; 2 - åtgärden har utförts till mindre del; 3 - åtgärden har delvis utförts; 4 - åtgärden har utförts till stor del; 5 - åtgärden har utförts fullt ut.

Örnsköldsviks kommun beskriver följande åtgärder som *delvis utförda*:

- Skydd av allmänna och enskilt samfälliga dricksvattentäckter (Åtgärd 3a)
- Översyn av vattenskyddsområden inrättade före 1998:808) MB (Åtgärd 3b)
- Fysisk planering enligt PBL (Åtgärd 4)

Följande åtgärder har *utförts till mindre del*:

- Tillsyn av Miljöfarlig verksamhet (Åtgärd 2a)
- Tillsyn av förerenade områden (Åtgärd 2b)
- Tillsyn av jordbruk o annan verksamhet (Åtgärd 2c)
- VA-plan för kommunens dricksvatten, spillvatten och dagvatten (Åtgärd 5)
- Dioxiner från småskalig förbränning (Åtgärd 6)

Följande åtgärder har *inte* utförts:

- Systematisk och regelbunden översyn av vattenskyddsområden (Åtgärd 3c)
- Tillsyn av tillståndspliktiga vattentäkter (Åtgärd 3d)

När det gäller Förvaltningsövergripande planering (Åtgärd 1) så har Örnsköldsviks kommun valt att inte dela någon självskattning på hur långt de kommit i arbetet.

Behov för ökat genomförande av åtgärdsprogrammet fram till 2027

I enkäten fick kommunerna välja de svarsalternativ som bäst passar behoven för en högre genomförandegrad av Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027. **Tabell 2** visar en sammanställning av dessa svar.

KOMMUNERNAS ÅTGÄRDER I ÅP 2022-2027	Förvaltn.	Tillsyn	Dricks-vatten	PBL	VA-plan	Dioxiner
ÖRNSKÖLDSVIKS KOMMUN 2024-03-28 : önskemål per åtgärd	1	2	3	4	5	6
Mer resurser	■	■	■		■	■
Högre prioritering inom det statliga budgetanslaget	■	■	■	■	■	■
Ökade informationsinsatser / interna utbildningstillfällen	■	■	■	■	■	■
Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet	■	■	■	■	■	■
Fler / förbättrade vägledningar	■	■	■	■	■	■
Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen				■	■	■
Kunskap om hur VISS o digitala kartunderlag kan användas.				■	■	■
Ökad kunskap om MKN i översiktsplanering				■	■	■
Ökad kunskap om hantering av MKN i detaljplaneringen				■	■	■
Ökad vägledning från länsstyrelse/er (VM)				■	■	■
Ökad vägledning från Boverket				■	■	■
Ökad vägledning från Naturvårdsverket (dagvatten)				■	■	■
FRITEXT: Snabbare handläggning hos Länsstyrelsen....			■			

Tabell

2 Förutsättningar som behövs för ökat genomförande enligt Örnsköldsviks kommun 2024-03-28. Se Sveriges kommuners enkätsvar: <https://www.vattenmyndigheterna.se/tar-din-kommun-val-hand-om-sina-vatten?> Ifyllt bronsfärgad ruta betyder ja, ljusgrå ruta betyder nej och för mörkgrå ruta fanns det inget svarsalternativ.

Örnsköldsviks kommun önskar mer resurser för att kunna genomföra följande åtgärder: Förvaltningsövergripande planering (Åtgärd 1), Miljötillsyn (Åtgärd 2),

dricksvattenförsörjning (Åtgärd 3), VA-planering inklusive dagvatten (Åtgärd 5) och minska dioxiner i småskalig förbränning (Åtgärd 6). För åtgärd 1, 3, 5, 6 önskas också ökade informationsinsatser eller fler internutbildningar samt tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet. För Miljötillsyn (åtgärd 2) önskas en högre prioritering i budget. För samtliga åtgärder - utom åtgärd 3 och 4 - önskas fler och bättre vägledning. I åtgärd 3 som handlar om dricksvattenförsörjning önskas snabbare handläggning hos länsstyrelsen. För fysisk planering enligt PBL (åtgärd 4) önskas både förbättringar i underlagen från VISS och digitala åtgärdsunderlag, samt mer utbildning i hur de kan tillämpas i översiktsplanering och detaljplanering. När det gäller fysisk planering enligt PBL (Åtgärd 4) önskas också mer vägledning från de centrala myndigheterna Boverket, Naturvårdsverket, Länsstyrelsen och Vattenmyndigheten. För arbetet VA-planering inklusive dagvatten (Åtgärd 5), önskar Örnsköldsviks kommun även här förbättrade underlag i VISS och i de digitala åtgärdsunderlagen.

Vattenmyndighetens återkoppling på Örnsköldsviks kommuns enkätsvar

Vid jämförelse av **Figur 1ab** (behov), **Tabell 1** (genomförande) och **Tabell 2** (önskemål), för Örnsköldsviks kommun, så noterar Vattenmyndigheten att:

- Bristen på god ekologisk status eller god ekologisk potential i ytvatten var alarmerande höga vid åtgärdsprogrammets start 2022: 71% av sjöarna, 91 % av vattendragen och 52 % av kustvattnen låg under den beslutade miljökvalitetsnormen som ska uppnås 2027.
- Av ytvatten hade 100% den kemiska statusen: *uppnår ej god* år 2022.
- Arbetet med samtliga åtgärder hade ännu inte påbörjats 2022 - 2023, vilket är juridiskt bindande.
- Örnsköldsviks kommun har hamnat efter i länet när det gäller åtgärdsarbetet.

Att tydliggöra behov och önskemål är ett viktigt steg på vägen. Örnsköldsvik är en kommun som delar många vattenförekomster med andra kommuner. Vår rekommendation är att ni skyndsamt påbörjar det förvaltningsövergripande planeringsarbetet (åtgärd 1) tillsammans med samtliga aktörer i av- och tillrinningsområdet. Detta arbete är en motor för att lyckas med övriga åtgärder. Genom att efterfråga samverkan kan ni både utbyta erfarenheter och synkronisera era åtgärder för vatten. Ni kan då också få mer stöd från olika myndigheter. Förankring är också en förutsättning för att kunna äska budget i tid. Fortsätt att synliggöra ert arbete tillsammans med grannkommunerna, så att era medborgare också förstår att vattenförvaltningsarbete är något som vi behöver göra tillsammans - för framtiden.

Tack för er medverkan!

För varje åtgärd som genomförs så uppfylls också nationella miljökvalitetsmål och globala hållbarhetsmål. Vilket mål som är kopplade till respektive åtgärd står längst ner i varje åtgärdskapitel för kommunerna i [Åtgärdsprogram för vatten 2022 - 2027 Bottenhavets vattendistrikt | Vattenmyndigheterna](#).

Vi ser även fram emot er medverkan i nästa åiterrapportering! Tidpunkt är ännu ej beslutad.

Vattenmyndigheten vid Bottenhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
www.vattenmyndigheterna.se/Sv/bottenhavet